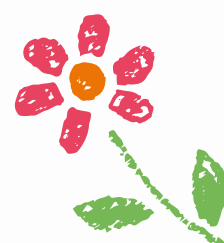

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ СОС ДЕЧИЈИХ СЕЛА СРБИЈА У 2019. ГОДИНИ

СОС ДЕЧИЈА
СЕЛА
СРБИЈА

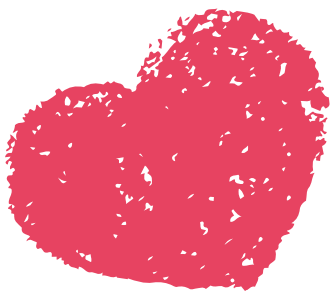

1. ПРВИ ДЕО: ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ

1.1. Резиме активности СОС Дечија села Србија током 2019. године	4
1.2. Распоред главних догађаја у 2020. години	18

2. ДРУГИ ДЕО: ИЗВЕШТАЈ ПРОГРАМА И ПРОЈЕКТА

2.1. СОС Дечије село Краљево	21
2.2. СОС Заједница младих Краљево и програм полу - самосталног живота	24
2.3. Програм јачања породица Ниш	26
2.3.1. Партнерски програм „Јачање капацитета хранитељских породица“ у Нишу	28
2.4. Програм јачања породица Обреновац	29
2.5. Програм јачања породица – Земун и Нови Београд, пројекат „Јачање младих ромских породица у Србији“	30
2.6. Програм јачања породица – Земун, пројекат „Јачање ромских породица у Земуну у циљу повећања запослености и социјалне инклузије“	32
2.7. Пројекат „Јаки млади – социјална инклузија и економска одрживост младих у ризику Београд и регионални пројекат „Повећање изгледа за запошљавање младих“ (УЕЕР) - Каријерни центар „Јаки млади“ у Београду	33
2.7.1. ЕРАСМУС+ - Пројекат „Јачање младих и предузетничка револуција“	35
2.7.2. Пројекат „Млади могу“	36
2.7.3. ЕРАСМУС+ - Регионални пројекат „Омладински прозор за Западни Балкан Моћ за младе“	37
2.8. „Програм ургентне помоћи избеглицама - Солидарност“ (ЕРП)	38
2.9. Пројекат „Алтернативна брига и права деце у Србији“	41
3. Остале активности заштите и изградње капацитета	43
4. Наше приче	46

ПРВИ ДЕО ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ

1.1. РЕЗИМЕ АКТИВНОСТИ СОС ДЕЧИЈА СЕЛА СРБИЈА ТОКОМ 2019. ГОДИНЕ

Током 2019. године, организација СОС Дечија села Србија наставила је да обезбеђује директне услуге кроз алтернативне видове бриге о деци, јачајући породице у кризним ситуацијама и оснажујући младе, као и реализацију програма јачања професионалних капацитета у оквиру система социјалне заштите, залажући се за побољшање политике и праксе у области реализације права деце.

Кроз пројекат ургентне помоћи избеглицама подржано је 3.319 јединствених корисника (деце, младих и родитеља) у Адашевцима, Шиду, Кикинди и Обреновцу, као и корисници пројекта „Заједно за безбеднији и бољи свет за децу“ у Београду. С обзиром на дужи боравак и непрестану флукуацију избеглица, као и смањени извор средстава у региону, многе организације су затворене или су смањиле обим својих деловања остављајући неке од активности непокривеним. До краја 2019. године, СОС Дечија села Србија остала је једина организација која ради са децом у прихватном центру Шид и једина организација која обезбеђује неформалне едукативне активности за младе смештене у прихватним центрима Адашевици и Обреновац. СОС Дечија села су наставила да обезбеђују подршку кроз заштиту и управљање осетљивим ситуацијама, едукативну подршку, неформално образовање и организацију окупационих активности које су спроводили тимови за заштиту деце.

У оквиру области развоја програма, током 2019. године, фокусирали смо се на неколико важних процеса: наставак имплементације процедура заштите детета, даљу имплементацију новог документа „СОС брига – наше обећање“, припрему различитих анализа за евентуални процес трансформације програма у СОС Дечијем селу Краљево, као и припрему стратегије заговарања акционог плана и његову имплементацију у 2019. години.

Додатни напори су примењени у циљу имплементирања процедура заштите детета кроз све аспекте рада програма у оквиру организације. СОС Дечија села Србија позиционирала су се као јака организација у смислу експертизе у овој области, а наше искуство користили смо и у изградњи капацитета за друге организације и институције. Организовали смо вебинар (семинар на интернету) за чланове МОДС-а (Мрежа организација за децу Србије) о извештавању и одговарајућим процедурама за заштиту детета, и спровели тренинг за основну школу „Бранко Пешић“ који је акредитован у систему едукације.

Нови алат за само-евалуацију заснован на обавезама у оквиру програма „СОС брига – наше обећање“, уведен је у све програме. Нове програмске интервенције су адаптиране према принципима политике „СОС брига – наше обећање“, а установљена је и основа за даљу имплементацију Политике у наредном периоду.

Током године, реализовано је неколико припремних корака за процес трансформације програма у СОС Дечијем селу у Краљеву. Урађена је екстерна анализа правног и концептуалног оквира законских одредби СОС породичне бриге која је дала одређене препоруке у смислу усаглашавања са националним правним оквиром. Организовали смо интерну радионицу за развој хранитељске бриге, у оквиру које смо започели дискусију о могућој трансформацији програма СОС Дечијег села Краљево у том правцу. Одсек регионалног програма водио је ревизију концепта бриге о младима у програму Дечије село Краљево, што је такође обезбедило детаљан преглед добрих пракси и могућих праваца за ревизију концепта бриге о младима.

Стратегија јавног заговарања је креирана за трогодишњи период и поседује два кључна циља: побољшање позиције младих, који се спремају да напусте или напуштају алтернативно старање, кроз утицајне доносиоце одлука да усвоје боље програме обезбеђивањем доступности сервиса, као и залагањем за промену националног законодавства, афирмацију услуга и програма који пружају подршку биолошким породицама. Једна од најважнијих активности била је организација тренинга за младе како би стекли вештине вршњачког истраживача, а затим и спровели вршњачко истраживање након напуштања бриге. Наредни кораци подразумевају креирање извештаја који ће садржати препоруке младих. Ови извештаји биће приказани доносиоцима одлука и професионалној јавности током 2020. године.

Средњорочна стратегија и план рада за 2019-2021

Главни стратешки циљ је да СОС Дечија села Србија остане стабилна и призната организација, лиценцирани и сертификовани пружалац услуга, са јаким и мотивисаним тимом људских ресурса, организационом структуром и финансијском стабилношћу, унапређеним квалитетом бриге о деци, кроз развој и примену нових програма, а у складу са локалним стандардима и у сарадњи са цивилним, јавним и пословним сектором. Наши главни правци су:

- очување и унапређење квалитета услуга;
- развој иновативних услуга за већи број деце у оквиру алтернативне бриге, и за породице које подржавамо у оквиру програма „Јачања породице“;
- развој нових програма у складу са локалним потребама и стандардима;
- успостављање сарадње са релевантним партнерима из цивилног и јавног сектора;
- побољшање развоја локалног прихода организације СОС Дечија села Србија, промоција брэнда и потенцијално партнерство кроз повећавање транспарентности у широј јавности и повећање финансирања на локалном нивоу како бисмо обезбедили одрживост;
- побољшање интерних капацитета организације СОС Дечија села Србија који ће подржати испуњење циљева, нашу визију и мисију.

Наш посебан циљ у 2019. години је био да обезбедимо подршку избегличким породицама у оквиру њихове друштвене интеграције и трансфера наших услуга на државне институције. Највећи фокус је био на припремама за развој нове Стратегије одрживости организације и одлучивању о стратешким правцима трансформације програма, са фокусом на програм Дечије село Краљево. Интерне и екстерне анализе, дискусије, развој могућих сценарија спроведених током 2019. године, донеће важне податке за овај процес и олакшати доношење коначне одлуке, као и развој Стратегије одрживости у 2020. години.

Током 2019. године, процеси људских ресурса и организационог развоја су се кретали ка четири стратешка циља:

- развоју запослених;
- развоју организационе структуре и културе;
- трансформацији Дечијег села Краљево и
- успостављању и развоју тима за прикупљање средстава и интерног Ф2Ф (Лицем у лице) канала.

Унете су допуне у Правилник о раду које се односе на зараде, накнаде и друга примања запослених. Правилник о организацији и систематизацији послова, и сама организациона структура су такође претрпели промене, због завршетка реализације неких пројеката, покретања нових и промена у оквиру постојећих. Програм ургентне помоћи избеглицама је у току 2019. године претрпео извесне организационе промене у складу са смањењем броја деце и младих миграната, што је резултирало смањењем капацитета, броја запослених и обима посла. Његово затварање, на овај начин, очекује се до средине следеће године.

Припремљена је Политика награђивања и мотивације запослених која ближе дефинише материјална и нематеријална давања запосленима, методе награђивања, уз дефинисање критеријума за оцену радног учинка, а све у циљу мотивисања запослених да обезбеде потпуно испуњење стратешких циљева и интереса организације. Водич за процену радног учинка је употпуњен, уз адекватну пратећу документацију.

Започели смо процес припреме за трансформацију Дечијег села Краљево ангажујући спољне сараднике/ консултанте који су урадили анализу правног и концептуалног оквира. У новембру и децембру, као пилот пројекат, уведене су мере како би се реорганизовао рад СОС породичних асистената. С обзиром на законску обавезу да број радних сати у току недеље мора да остане у оквиру законског максимума, специфичне потребе сваке породице понаособ коришћене су као критеријум, на основу кога је урађена категоризација потреба за СОС породице.

Оснивање и развој интерног Ф2Ф (лицем у лице) тима за прикупљање средстава у оквиру пројекта IF4C (Impact Fund For Children) променио је начин на који одељење послује, постављајући нове начине и процесе прикупљања средстава, комуникације и остваривања циљева. Паралелно с тим, појавио се нови изазов - слаб одазив кандидата за позицију СОС представника на терену. На крају друге четвртине године ипак смо почели да запошљавамо одговарајући број људи.

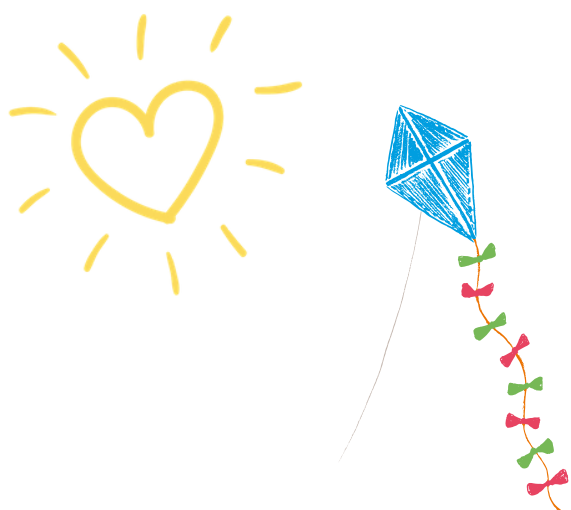
Развој запослених обухватао је различите тренинге, конференције, округле столове на којима су присуствовали наши запослени. Организован је 21 екстерни састанак, као и 15 интерних радионица. Наш партнер, Johnson&Johnson, нам је кроз пројекат омогућио реализацију квалитетних тренинга (ПАРТ – Заштитничко понашање и Тренинг за тренере), за директне пружаоце бриге, са учешћем светски познатих предавача на овом пољу, те сада имамо и четири интерна тренера, који ће даље организовати овај тренинг другим запосленима.

Нарочито нам је драго да је наших осам чланова Националног менаџмент тима и менаџмента Дечијег села Краљево учествовало на тренингу СУЕЗ Академије. Тренинг је пре свега био фокусиран на развој лидерских вештина.

Главна одлика тренинга је био спој запослених из непрофитног сектора са СУЕЗ запосленима, што је водило до супротстављања различитих погледа и начина размишљања, приликом рада ка остваривању заједничког циља, а главни производ је био тим билдинг и развој управљачких вештина.

Током 2019, Фондација СОС Дечија села Србија је сакупила 463.183 евра од међународних, великих, средњих и малих предузећа, и грађана у Србији. Започели смо практичну примену пројекта „Impact Fund For Children-IF4C“ и инвестиције у износу од 872.400 евра, који је усмерен на успостављање и развој канала за континуирано донирање грађана. Успостављено је неколико нових партнерстава са великим националним и интернационалним компанијама, уз континуирани тренд препознавања Фондације СОС Дечија села Србија, од стране других компанија, као драгоценог дугогодишњег партнера са позитивним утицајем на целокупно друштво.

Значајни напори уложени су у промоцију и транспарентност Фондације СОС Дечија села Србија у широј јавности, као и у пословном сектору кроз про-боно медијску кампању под слоганом „Које је боје срце твоје?“

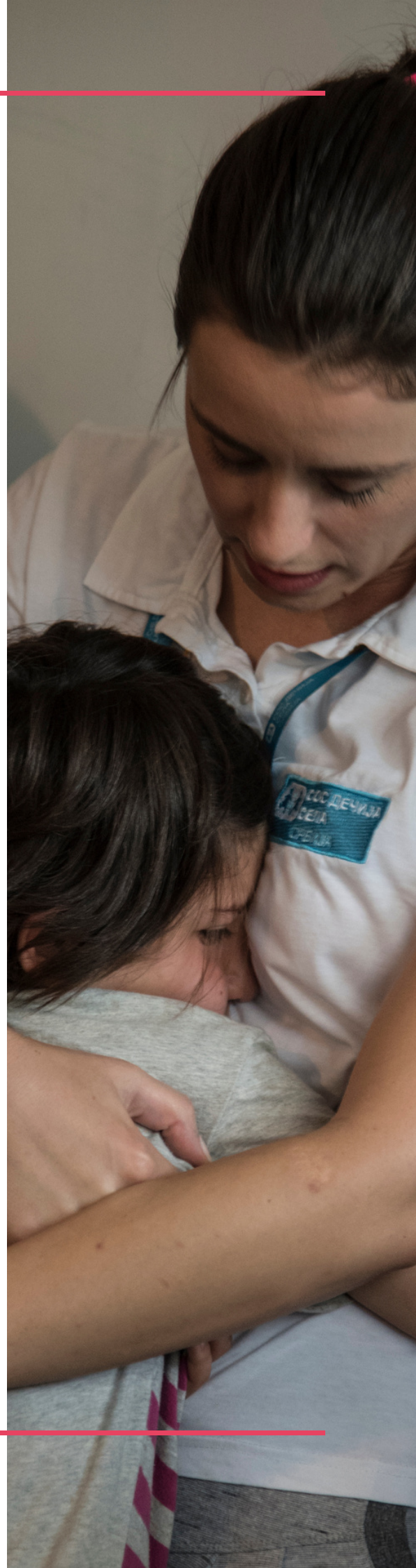
Општа ситуација у земљи – Државна политика, економија и систем социјалне заштите

Србија има 6.9 милиона становника (без података за територију Косова и Метохије) од којих су 20% деца. Популација Србије стари и смањује се за 0.5% годишње. Стопа ризика од сиромаштва у Србији је 25% са највећом стопом међу младима узраста од 18 до 24, и онима испод 18 година, незапосленим особама и домаћинствима са троје или више издржаване деце. Око пола милиона људи није у могућности да обезбеди основне животне потребе. Удео особа са ризиком од сиромаштва или друштвеном искљученошћу је највећа међу свим европским државама које воде статистику прихода и животних услова са 38.7% (SILC 2017)[1]. Тренутни систем социјалних олакшица не помаже ефикасно у смањењу сиромаштва. Око 200.000 деце живи испод границе сиромаштва. Стопа инфлације је била 1.9%; стопа незапослености 9.7%; просечна нето зарада је (506 евра), а 50% запослених има нето зараду 377 евра или мање, нижу него просечна месечна потрошња по домаћинству. Просечан доходак по глави становника (БДП) износи 40% од просека у ЕУ. Као део мера фискалне консолидације, све пензије изнад 25.000 динара (приближно 210 евра) су прогресивно смањење и држава је „замрзла“ зараду у државним институцијама. Мере су утицале на око 39% пензионера и 50% свих запослених у Србији. Изазови који се тичу интеграције дугорочне незапослености, вишка радника и младих на тржишту рада су остали. Приступ тржишту рада је нарочито тежак за Роме, жене, особе са инвалидитетом и младе. 19.3% старосне групе од 15 до 29 година нису у радном односу, нити у систему школства или тренинга, иако је било неких побољшања.

Према UNHCR, због оружаних сукоба у бившој Југославији током деведесетих година, у Србији има 35.259 избеглица и 203.140 интерно расељених лица (ИРЛ), од којих 90.000 са расељеним потребама и без дугорочног решења. Многе избеглице и ИРЛ и даље пате од тешких животних услова.

Међународна избегличка криза учинила је економску и свеобухватну ситуацију у Србији још изазовнијом. Током целе 2019. године, избеглице и мигранти су наставили да долазе у Републику Србију из Бугарске, Северне Македоније, Албаније и са Косова. UNHCR извештава да је у 2019. укупан број новопридошлих избеглица био 29.700 чинећи просечан број од 2.475 новопридошлих избеглица месечно. Већина избеглица је примљено у државне прихватне/транзитне центре, али постојао је и један број избеглица и миграната који нису желели да буду регистровани и примећени су како спавају на отвореном, на више од 10 локација широм Србије.

[1] Србија 2018. Извештај који прати Комуникацијски документ од стране Комисије поднете Европском парламенту, Европском савету, Економском и социјалном комитету Европе и Комитету регија

Мађарске власти су смањиле број примања у процедуру добијања азила на пет особа недељно што је довело до њиховог продуженог боравка у Србији. Просечан период боравка у Србији био је од 6 до 18 месеци. Повећање илегалних улазака у суседне земље довело је до повећања колективног протеривања из суседних земаља, са 338 на почетку године на 964 у последњем месецу године. Многи који су се вратили у прихватне центре били су врло лошег менталног и физичког здравља, посебно малолетници без пратње који су били изложени експлоатацији, криминалним радњама, ризику да постану жртве трговине људима. У јесен и зиму, број избеглица је непрестано растао. На крају године, 5.199 избеглица је било смештено у пет азилних и 12 прихватних центара у Србији. Процене су да је од 600 до 1.000 избеглица спавало у неадекватним условима у илегалним смештајима.

Годину су обележиле тензије у региону, по питању унутрашњих и спољнополитичких односа у Хрватској, Босни и Херцеговини, као и питање статуса Косова.

Социјални систем заштите у Србији

Прошле године, 202.540 деце (16.6% од укупног броја деце) у Србији је добијало неку врсту помоћи од система социјалне заштите. Деца и млади су најизложенији сиромаштву, деца испод 18 година са стопом од 28.8% и млади између 18 и 24 године са стопом од 29.1%. У широј популацији, број деце у Србији се смањило у протеклих пет година, док се број деце у систему социјалне заштите повећао. Повећање броја деце на алтернативном збрињавању се нарочито односи на најмлађу децу – четвртина ове деце су узраста од 0 до 2 године. 31. децембра у Србији је било 6.179 деце у систему алтернативне бриге, од којих је 89% било смештено у хранитељске породице, а 11% је било на институционалном збрињавању. Број деце смештене у установе за збрињавања се повећао за 7% у поређењу са 2017. годином, односно 16% у последњих пет година. Између 2013. и 2018. године, број деце у хранитељским породицама се повећао за 5%. Број хранитељских породица се смањује из године у годину, док се дужина боравка деце на породичном смештају стално повећава, што показује чињеница да се у последњих пет година број деце који борави у хранитељској породици дуже од 10 година удвостручио. У претходне три године, присутан је тренд повећања броја деце која су смештена у систему алтернативне бриге (углавном у хранитељске породице). Подаци показују потребу за одговором система у смислу развоја решења која више одговарају деци која немају адекватну подршку у својим биолошким породицама. Услуге подршке породици су само делом признате, нису укључене у правни оквир и нису системски подржане, а не постоји ни стабилност у њиховом финансирању.

Током 2019. је покренута јавна дебата о Нацрту стратегије социјалне заштите у Републици Србији, у периоду од 2019. до 2025. Настављен је рад на допунама Закона о социјалној заштити, Породичног закона, и на Нацрту закона о правима детета. Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања отворило је јавну расправу у периоду од 29. новембра до 10. децембра, о Предлогу стратегије превенције и заштите деце од насиља за период од 2020. до 2023, са двогодишњим акционим планом за 2020. и 2021. годину.

Не постоји јасна стратегија деинституционализације, нити шири план за трансформацију установа за децу. Развој законске регулативе за услуге интензивне подршке породици је успорен. Процес трансформација институција и даље иде спорим темпом, а Влади планирају да реконструише постојеће институције у мање јединице остају без адекватног плана и подршке цивилног сектора. Издаци за резиденцијалну бригу, као и бригу базирану на породичном старању су највећи део укупног буџета за услуге социјалне заштите у Србији. У исто време, не постоји фонд за реформе кроз деинституционализацију. Заштитник грађана истиче да постоје велике потешкоће у праћењу износа новца опредељеног за децу, пошто систем програма финансирања није постао функционалан. Услуге и интервенције за остваривање права детета финансирају се на локалном или националном нивоу, у зависности од типа услуге.

Уколико локална самоуправа јединица нема довољно средстава да покрије одређене потребне услуге, једини извор финансирања су јавни трансфери у оквиру поља социјалне заштите. Ипак, јавни трансфери се нису показали успешним, пошто у протеклих девет година нису допринели системском успостављању услуга, па се услуге у заједницама најчешће финансирају путем пројеката и трају колико траје пројекат.

Што се тиче капацитета и људских ресурса у систему социјалне заштите у Србији, постојао је константни тренд смањења броја професионалаца. Према Синтетизованом извештају о раду центара за породични смештај и усвојење „стварни број запослених је скоро два пута мањи него што је предвиђено“. Ово је значајно ограничење са неизбежним утицајем на квалитет подршке хранитељским породицама. У извештају се такође наводи да је број запослених у свакој од институција за смештај деце и младих мањи него што норме налажу.

Невладине организације се не сматрају равноправним пружаоцима услуга, а мноштво пружалаца услуга и услуге засноване на принципима социјалне заштите још увек нису остварене. Закони социјалне заштите још нису у потпуности дефинисани, или нису примењени у пракси, нарочито што се тиче рада невладиних организација и концепта СОС Дечија села, као и финансирања постојећих и нових услуга од стране Владе.

Годишњи извештај Европске комисије о процесу интеграције Републике Србије у ЕУ, указује да треба успоставити интегрисани национални оквир за осигуравање правилног спровођења права детета, пошто у Републици Србији још увек није усвојен Национални план акција за децу. Статистика за осетљиве групе није категорисана као што би требало, што највише утиче на тачност података везаних за Роме и децу са инвалидитетом. Насиље над децом је забрињавајућа тема те Национална стратегија за превенцију и заштиту деце од насиља мора бити усвојена што пре. Постоји озбиљна забринутост због кршења права деце у установама за бригу о деци, где су деца са инвалидитетом, која се суочавају са изазовима у области приступа инклузивној едукацији, посебно изложена ризику. Извештај наглашава важност даљег развоја интегрисаних услуга у заједници. Извештај о напретку се нарочито односи на ситуацију ромске популације у односу на оне који не припадају ромској популацији. Подаци упозоравају да само 9% ромске деце похађа предшколско образовање, да стопа одустајања од образовања остаје велика, нарочито међу ромским девојчицама, а само 67% младих заврши обавезно образовање, у односу на 96% популације која није ромска. Препоруке за наредну годину се односе на потребу да се повећа број укључења деце у систем образовања, нарочито социјално угрожене деце; обезбеђивање адекватних финансијских и институционалних ресурса за запошљавање и социјалну политику које би систематски таргетирале младе, жене и дугорочно незапослене; и побољшање адекватности социјалних олакшица за људе испод границе сиромаштва.

Овај извештај наглашава да није било никаквог помака у успостављању одговарајућег окружења за развој цивилног друштва и финансирања, и да су потребни даљи напори како би се обезбедила систематска сарадња између Владе и цивилног друштва[1].

„Извештај из сенка“, који је омогућио преглед ситуације у Србији у области примене Циљева одрживог развоја, предочава да српска Влада још увек није усвојила Национални план за Спровођење циљева, нити установила процедуре за увођење, праћење и извештавање о процесу примене. Извештај наглашава да су многе осетљиве особе, укључујући жене, девојчице и младе особе у ризику да буду „невидљиве“ и да су њихова права, попут основних људских права на живот, здравствену заштиту, образовање, запослење, учешће, угрожена.

У протеклих пет година, систем заштите деце у Србији изложен је додатним изазовима приливом деце у миграцији која нису довољно заштићена. За децу без пратње једина доступна опција збрињавања су институционалне установе за бригу или центри за азил.

---

[1] Европска комисија, Извештај за Србију 2019. Европска комисија, Брисел, 2019.

Утицај на наш рад и структуралне промене

СОС Дечија села Србија улажу значајне напоре у јачање интерних капацитета за испуњавање циљева и превазилажење изазова укључујући и достизање само-одрживости до 2024. године и усклађивање наших програма са системима социјалне заштите у Србији. Бројне структуралне и промене у људским ресурсима у оквиру наше организације и адаптација активности новим условима, такође су били додатни изазови прошле године.

Велики изазов је био да се одржи квалитет рада у оквиру свих наших програма, у примени програма ургентне помоћи избеглицима „Солидарност“ у врло специфичним и константно променљивим условима уз опадање броја локација и особља, и да се обезбеде средства за наставак програма јачања породице са ограниченим финансијским средствима. Ипак, постигли смо добре резултате, а најважнији је успешно спровођење свих нових пројеката и одржавање квалитета постојећих програма.

Процес деинституционализације је утицао на број и структуру деце у оквиру СОС породица и улогу Заједнице младих, нарочито по питању све већих потреба деце и младих. Повећали смо број СОС породица и парова, а број деце у оквиру СОС породица је смањен. Старосна граница за премештање младих из Дечијег села у Заједницу младих је повећана. Дужи боравак младих у СОС породицама захтева интензивну подршку до адолесценције. Осамостаљивање младих је тешко због високе стопе незапослености, минималних зарада и недостатка финансијске подршке за основне услове живота. Подршка процесу запошљавања, као основном предуслову за осамостаљивање, била је у фокусу. Планови за даљи развој усмерени су ка усаглашавању са процесом деинституционализације, модерним педагошким концептима алтернативне бриге о деци, правним оквирима услуга социјалне заштите и потребама за новим услугама. Започели смо преиспитивање могућности за смањење броја СОС породица и броја деце у оквиру класичне хранитељске бриге у Дечијим селима, са интегрисаним СОС породицама и увођењем нових услуга са већим бројем корисника из локалне заједнице, као и обезбеђивањем адекватног одговора на реалне потребе осетљивих група.

Активности људских ресурса и организационог развоја су биле фокусиране на организационо реструктурирање СОС Дечијег села Краљево; побољшање организационе културе и јачање структуре, обезбеђујући довољно људских ресурса и подршке за запослене како би се спречио синдром сагоревања, преоптерећења, и појачао њихов професионални капацитет.

Једна од важнијих активности у току 2019. године је било успостављање интерног „Face to Face“ (Лицом у лице) тима са значајнијим повећањем броја запослених и флукуацијом у области индивидуалног прикупљања средстава. Значајна промена је и смањење обима пројекта ургентне помоћи избеглицама (ERP), због смањења међународног финансирања за ову одређену намену и пребацивања наменских средстава локалним државним организацијама. Стога је ERP имао неколико главних таласа смањења броја запослених, завршавајући на броју који сада представља отприлике 40% запослених из децембра 2018, што је учињено затварањем 3 локације.

Економско окружење, уопштено негативан став и предрасуде ка невладином сектору, и раскорак у државном финансирању нових услуга, чине врло тешким прикупљање средстава и прикупљање локалног прихода за одрживост. Осим мултинационалних компанија, пословни сектор још увек обезбеђује ад хок подршку, повремено, или никако. Државне институције нису у могућности да обезбеде сва средства за ургентне случајеве већ само за основне потребе, као што су лекарски прегледи за децу, препуштајући корпоративним и приватним донаторима да допринесе својим средствима. Додатно, тема коју подржава корпоративни сектор су млади – њихово образовање и развој вештина за запошљавање.

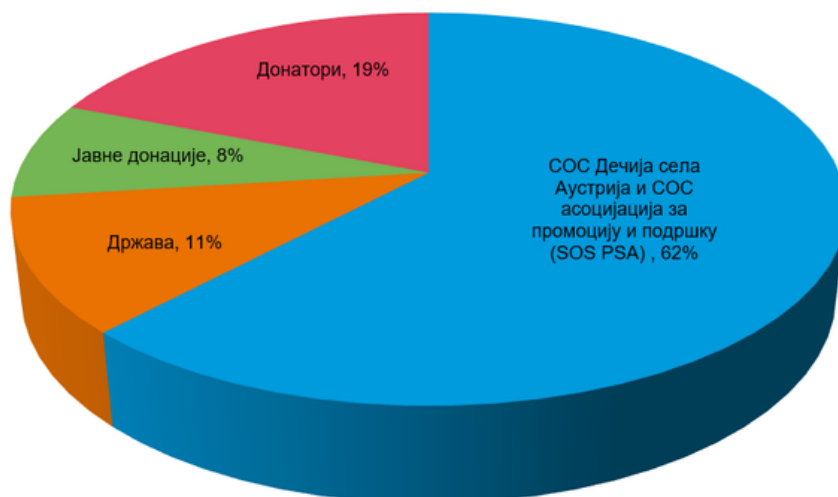

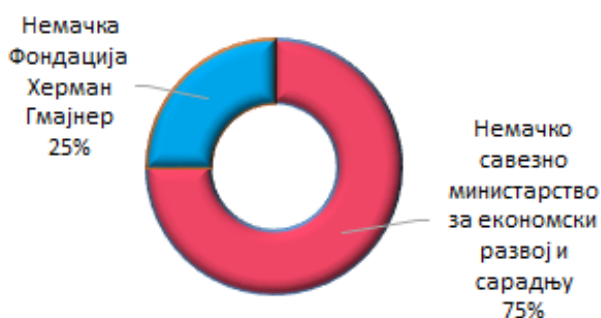
Финансирање и локални приходи

Током 2019. године, СОС Дечија села Србија је била финансирана од стране интернационалне организације СОС Дечија села Аустрија и СОС асоцијација за промоцију и подршку (SOS PSA) (62%), од стране државе (11%), јавних донација (8%) и донатора (19%). Ови бројеви не укључују износ од 569.934 евра који је утрошен за спровођење Програма помоћи избеглицима у ванредним ситуацијама, који су финансирани СОС PSA (31%) и ИОМ - Међународна организација за мигранте (59%). Каријерни центар „Јаки млади“ у Београду био је финансиран (75%) од стране Немачког савезног министарства за економски развој и сарадњу, и (25%) од стране немачке Фондације Херман Гмајнер (HGFD) за спровођење програмских активности (115.793 евра за имплементацију пројекта „Јаки млади“ почев од 1. јануара до 30. јуна и 82.155 евра за имплементацију пројекта „Повећање изгледа за запошљавање младих“ (YEER) почев од 1. августа до 31. децембра. Потрошено је 152.456 евра за спровођење програма „Јачање породица - Београд“ и то на две локације, програм „Јачање породица“ у Обреновцу је финансиран и од стране СОС Асоцијације за промоцију и подршку Норвешке (7%) и СОС Асоцијације за промоцију и подршку Италија/Банка Интеса Санпаоло (38%). Програм јачања породица у Земуну финансиран је донацијама АДРА Србија, немачке Канцеларије за странце (14%) и општине Земун (2%), а програми на обе локације су били финансирани и од стране различитих донатора из Србије. Немачка фондација Херман Гмајнер (HGFD) је финансирала програм „Јачање породица“ у Нишу (85%) као и донатори из Србије (15%).

СОС Дечија села Србија - финансирање 2019.

Каријерни центар „Јаки млади“ у Београду финансирање 2019.

Током 2019. године, организација СОС Дечија села Србија је прикупила бруто износ од 463.183 евра од страних, великих, средњих и малих предузећа и грађана у Србији. Укупан износ од правних лица у 2019. години, у новцу и роби/услугама, износио је, у бруто вредности, 421.596 евра. Успостављено је неколико нових партнерстава са великим домаћим и страним компанијама, уз континуирани тренд препознавања Фондације СОС Дечија села Србија од стране других компанија, као драгоценог партнера за дугогодишњу сарадњу са позитивним утицајем на целокупно друштво. Добили смо новчане донације од страних компанија, великих, средњих и малих предузећа у укупном износу од 221.115 евра. Стране и велике локалне компаније (Johnson&Johnson, DHL, Hyatt Regency, Herbalife, Суверени војни ред Малте, ЕПС, Банка Интеса, Mid Europa Partners и др.) су донирале 193.000. Кроз CRM кампање смо прикупили 15.284 евра, док су мала и средња предузећа била охрабривана да донирају средства кроз чланство у „Клубу пријатеља“, као и путем кампања директне поште чиме је прикупљено 9.399 евра, а кроз продају новогодишњих честитки је прикупљен износ од 3.432 евра. Вредност донација у роби и услугама 2019. године била је 197.481 евра (медијска кампања у износу од 154.000 евра). Спорадичне индивидуалне донације су износиле 27.915 евра, а континуиране индивидуалне донације 23.358 евра. Многе компаније су нас подржале и кроз помоћ у запошљавању младих, менторство и стажирање.

ТОКОМ 2019. ГОДИНЕ, ОРГАНИЗАЦИЈА СОС ДЕЧИЈА СЕЛА СРБИЈА ЈЕ ПРИКУПИЛА БРУТО ИЗНОС ОД 463.183 ЕВРА ОД ПРАВНИХ И ФИЗИЧКИХ ЛИЦА.

УКУПНО сви приходи:	463.183 еур
1. Донације физичких лица	41.587 еур
2. Донације правних лица (новчане и у роби/услугама)	421.596 еур
А) Донације у роби / услугама од правних лица	200.481 еур
Б) Новчане донације од правних лица	221.115 еур
• Донације иностраних и великих локалних правних лица	193.000 еур
• Донације из CRM кампања за опште добро	15.284 еур
• Донације малих и средњих правних лица	9.399 еур
• Донације - Новогодишње честитке	3.432 еур

Наставили смо са имплементацијом пројекта „IF4C“ са буџетом од 872.400 евра за период 2018. - 2020. Циљ пројекта је успостављање система за континуирано донирање грађана кроз F2F (лицем у лице) канал. Тим који ради на пројекту „IF4C-Impact Fund for Children“ је непрестано растао и био активно укључен у тренинге из области индивидуалног донирања. Сарадња са Асоцијацијом српских банака је успостављена, као и технички предуслови за редовно месечно донирање путем банкарских налога (директно задужење текућег рачуна грађана/трајни налог). Припремљена је интензивна медијска кампања, углавном бесплатна. У наредне две године, фокус ће бити на непрестаном повећању броја редовних донатора и одржавању стабилних стопа осипања. Закључно са 31.12.2019. имали смо кумулативно, 823 активна донатора, са донацијама макар једном у шест месеци, односно 1.683 физички закључена уговора (кумулативно). Генерисан приход износио је од 23.358 евра.

Током 2019. године, успоставили смо партнерства са различитим пружаоцима медијских услуга и добили про боно медијску кампању под слоганом „Које је боје срце твоје?“. Сви медијски канали су коришћени истовремено како би се постигла што већа видљивост кампање и Фондације СОС Дечија села Србија. Вредност медијске кампање је била око 140.000 евра.

Локалне кампање за прикупљање средстава су почеле у граду Нишу, као регионалном административном центру југоисточне Србије. Рад Фондације СОС Дечија села Србија и Програма „Јачање породица“ (ФСП) у Нишу презентован је представницима неколико компанија и јавних предузећа.

Током 2019. године, организација СОС Дечија села Србија је процесуирала 16 нових пројектних апликација у области јавног финансирања, од којих су две донације Програма ургентне помоћи избеглицама завршене, шест пројеката ће бити настављено, а два пројекта ће почети 2020, док је шест пројектних апликација било одбијено. Величина пројеката је варијала од 10.000 до преко 345.000 евра, са самосталним учешћем или у сарадњи са другим СОС организацијама, међународним организацијама присутним у Србији или организацијама из националног цивилног сектора и националних институција. Кроз пројекте спроведене током 2019, настављена је подршка програму „Јачање породица“ у Земуну (Београд) од АДРА донација и програму „Јачања породице“ у Обреновцу, од стране Међународне фондације Банка Интеса / СОС Италија.

СОС Дечија села су добила 883.020 евра, а рад центра „Јаки млади“ у Београду је финансиран од стране донација BMZ (Савезног министарства економске сарадње и развоја Немачке) и Херман Гмеинер фонда Немачка (HGFD). Донације од ИОМ (Међународне организације за мигранте) и MADAD (Међународне организације за миграције) и DHL подржале су Програм ургентне помоћи избеглицама. Започели смо спровођење регионалног пројекта „Повећање изгледа за јачање младих“ које је финансирало BMZ (Савезно министарство економске сарадње и развоја Немачке), а као партнер општине Земун започели смо пројекат „Јачање ромских породица у Земуну у циљу повећања запослености и социјалне инклузије“. Пројекат је финансиран кроз Сталну конференцију градова и општина (СКГО), и трајаће до октобра 2020. Нови регионални пројекат „Интегрисање пракси заснованих на знању и ефектима трауматског искуства у систему алтернативне бриге почеће у 2020. години.

Компанија „Johnson & Johnson“ је финансирала регионални пројекат „Здравље је за све“ који је спроведен у БиХ, Хрватској, Румунији, Бугарској и Србији. Пројекат ће бити настављен и у 2020. години. Британско-српске компаније Benevolent Trust, Herbalife и Аваст фондација су обезбедиле средства за СОС Дечија село Краљево.

Програми и пројекти СОС Дечијих села

Током 2019. године, организација СОС Дечија села Србија је подржала **4.475 деце, младих, одраслих и 206 породица** кроз различите СОС програме и пројекте.

Обезбеђени су сигурни и топли домови за **105 деце у 16 СОС породица у СОС Дечијем селу Краљево, Заједници младих и у оквиру програма полусамосталног живота.**

190 породица са 542 деце и 330 одраслих је било укључено у програме „Јачања породица“ у Нишу, Обреновцу и Београду.

Пројекат „Јаки млади“ је подржао **179 младих особа** кроз додатно образовање, стручну обуку, стажирање и запошљавање.

Програм ургентне помоћи избеглицима „Солидарност“ обезбедио је подршку за **3.319 избеглица**, кроз Сигурна места за децу, мајке и бебе, ИЦТ и кутке за младе, тимове за заштиту деце, на осам локација.

Обезбедили смо **376.760 услуга.**

223 стручњака за заштиту деце, хранитеља и едукатора из државних институција, били је укључено у тренинге изградње капацитета кроз пројекат „Алтернативна брига и права деце у Србији“, а 84 хранитеља и стручњака учествовало је у различитим тренинзима.

1.2. Распоред главних догађаја у 2020. години

ЈАНУАР

- Годишњи извештај за 2019. годину и извештаји за различите донаторе
- Састанак Националног менаџмент тима (НМТ)
- Евалуација спровођења пројекта „Impact Fund for Children“ (IF4C) и F2F кампање

ФЕБРУАР

- Годишњи план за 2019. годину - четврти преглед/састанак Националног менаџмент тима (НМТ)
- Радионица за трансформацију СОС Дечијег село Краљево

МАРТ

- Подношење извештаја и планова регионалној канцеларији и пореској управи
- Ревизија пројекта „Impact Fund for Children“ (IF4C)
- Финални извештај за пројекат ЕУ EIDHR „Алтернативна брига и права деце у Србији“
- Финални извештај за Банку Интеса Сао Паоло о спровођењу програма „Јачање породица“ (FS) у Обреновцу
- Регионална конференција „Повећање изгледа за запошљавање младих“ (YEER)

АПРИЛ

- Састанак управног одбора
- Радионица у вези са стратегијом самодрживости, драфт предлог пројекта за трансформацију СОС Дечијег села Краљево
- Састанак Националног менаџмент тима - прва евалуација годишњег плана
- Започињање новог међународног пројекта који финансира ЕУ (REC) – TIP (Праксе засноване на трауматском искуству)
- Завршни извештај ревизије за 2019. годину за СОС Дечије село Краљево и СОС Дечија села Србија

МАЈ

- Радионица у вези са стратегијом самодрживости, финализација стратегије самодрживости и предлог пројекта за трансформацију СОС Дечијег села Краљево
- Конференција „Подршка биолошкој породици и сродничкој бризи“

ЈУН

- Састанак управног одбора и састанак Националног менаџмент тима
- Регистрација завршног финансијског извештаја за 2019. годину
- Финална конференција представљања достигнућа пројекта Ургентне помоћи избеглицама - „Солидарност“

ЈУЛ

- Финализација новог концепта „Националне бриге о младима“

АВГУСТ

- Евалуација годишњег плана за 2020. годину и полугодишњи план за период 2020-2022

СЕПТЕМБАР

- Састанак управног одбора и састанак Националног менаџмент тима
- Ревизија спровођења процедура заштите детета у оквиру СОС Дечијег села Краљево
- Прослава 15 година постојања СОС Дечија села Србија, 24. септембар

ОКТОБАР

- Годишње стратешко планирање
- Предлог буџета
- Конференција „Вршњачко истраживање о резултатима напуштања бриге“
- Финална конференција пројекта Сталне конференције градова и општина (СКГО)
- 15. годишњица СОС Дечијег села Краљево

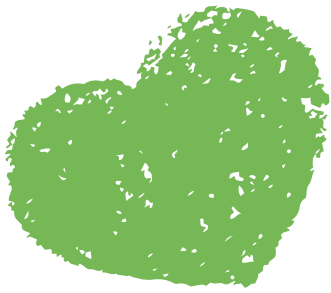
НОВЕМБАР

- Састанак управног одбора
- Предлог буџета

ДЕЦЕМБАР

- Састанак управног одбора
- Радни извештаји за 2020. и план за 2021. годину

ДРУГИ ДЕО

ИЗВЕШТАЈ
ПРОГРАМА

ИЗВЕШТАЈ ПРОГРАМА (СОС програми и пројекти)

2.1. ПРОГРАМ СОС ДЕЧИЈЕ СЕЛО КРАЉЕВО (ДС)

Током 2019. године, СОС Дечије село Краљево обележило је 14. годишњицу рада и бриге о деци и младима без родитељског старања из свих делова Србије. Наставили смо да тражимо и проналазимо најбоље начине за индивидуални приступ у раду са сваким дететом и младом особом. Са циљем да побољшамо концепт бриге и ојачамо породично окружење, одлучили смо да уведемо и мушку фигуру као старатеља, па су два СОС старатељска пара живела и успешно водила рачуна о седморо деце у породичним кућама „Орах“ и „Липа“.

Током 2019. године, 105 деце и младих живело је у СОС Дечијем селу Краљево. Завршили смо годину са 98 деце и младих. 16 СОС породица се бринуло о 75 деце, 38 девојчица и 37 дечака. 11 младих живи у Заједници младих, а 12 студената је у програму полусамосталног живота. Значајан број од 12 нове деце био је примљен у СОС породице током године. Једна девојчица је поново спојена са њеним рођацима, а троје деце је премештено у отворену хранитељску бригу са њиховим пређашњим СОС родитељима хранитељима.

План предвиђа промене у динамици премештања деце из СОС породица у Заједницу младих. Четворо младих је премештено у Заједницу младих, а двоје младих је напустило Заједницу, уписало се на факултет и премештено је у програм полусамосталног живота. Једна девојка је изашла из програма полусамосталног живота и засновала сопствену породицу. СОС породице су непрестано подржаване, а СОС родитељи су били укључени у интензивно саветовање са породичним саветницима и другим стручњацима како би се идентификовале потребе и адекватан одговор на посебне потребе сваког детета / младе особе. У зависности од типа проблема и потреба, деца су укључена у индивидуални рад са психолозима, терапеутима, логопедима, и другим релевантним стручњацима. У неким случајевима, било је потребе за мултидисциплинарним приступом (неуролог, психијатар, дефектолог и психолог) како би се тачно дијагностификовао тип проблема, утврдио и применио адекватан третман.

У мају 2019. спроведена је ревизија концепта бриге о младима у свим програмским јединицама које обезбеђују бригу за младе. Сви налази су интерпретирани кроз призму права деце, као што је установљено у оквиру УН Конвенције о правима деце. Евалуиране су следеће области: припрема младих за самосталан живот, образовање, стручно оспособљавање, професионално саветовање, подршка социјалне интеграције у живот заједнице, учење животних вештина, подршка емоционалне стабилности и развој самопоуздања, запошљивост младих, приватност, учествовање младих у доношењу одлуке и организација процеса индивидуалног развојног плана, као и припрема и саветовање младих током периода напуштања бриге. Током следеће године, у складу са добијеним сугестијама, требало би да буде појачан рад на примени добијених препорука које се односе на бригу о младима у оквиру СОС Дечијих села и Центра за младе.

Документ „Оквир за аутономију“ је дефинисан како би се унапредио процес припреме деце / младих за независност. Како би се прикупили потребни подаци, организоване су фокус групе са члановима ПП тима, СОС родитељима, младима, а на тему стицања аутономије и вештина које млади треба да развију. Документ јасно дефинише активности у складу са категоријама узраста деце, и циљ му је да превазиђе проблеме презаштићивања, учећи на грешкама, симулирајући различите животне активности и реалне ситуације како би се дошло до увода у живот изван бриге. Примена овог концепта је почела у децембру, тако што је сваки саветник изабрао једну породицу да са њом започне спровођење планираних активности.

Програмски сектор је креирао упитник да би добио ширу слику како партнери и сарадници вреднују рад СОС Дечијег села у Краљеву. Након комплетирања и прикупљања упитника, урађена је анализа виђења различитих партнера о квалитету бриге о деци у СОС Дечијем селу Краљево. Анализа је обезбедила важне информације, сугестије и препоруке за унапређење рада СОС Дечијих села Србија као и предлоге за развој нових услуга.

Током фебруара 2019. године, након процеса консултације, управни одбор СОС Дечијих села Србија је одобрио нови концепт социјалне интеграције СОС породица у локалну заједницу. Овај концепт је креирао основу за пилотирање новог приступа у оквиру СОС алтернативне бриге. Интеграција СОС породица у локалну заједницу, подразумева физичко пресељење, становање и живот изван тренутног физичког простора СОС Дечијег села Краљево, а циљ му је да се унапреди квалитет бриге о деци и младима. Ово ће допринети усаглашавању са класичним хранитељством, породичном бригом и законодавством (Правилник о хранитељству). Прве СОС породице преселиће се у локалну заједницу 2020. године.

Развој постојећег потенцијала сваког детета је приоритет у оквиру наше бриге. Само шесторо деце из СОС Дечијег села нису укључена у образовни систем (четворо је на листи чекања за упис у обданиште, а двоје је у процесу адаптације за живот у Селу). Деветоро деце је укључено у процес предшколске припреме. 42 деце похађа основну школу, а 14 младих похађа средњу школу. Осморо деце се уписало у прву годину средње школе, урађена је професионална оријентација за све њих и следећи добијене резултате, они су се уписали у жељене средње школе. Десеторо деце која похађају основну школу, али која не могу да прате регуларни наставни програм, имају посебно адаптиране индивидуалне образовне програме. Дечији успех у школи је у великој мери под утицајем траума које су имали у свом ранијем животу. Како би се превазишао дефицит у образовању и унапредио ниво њиховог знања, организовани су додатни часови за 23 деце током целе године. Помоћ у учењу пружају волонтери из добротворних организација Српске православне цркве „Човекољубље“, а ангажују се и спољни сарадници. Покушавамо да развијемо постојеће потенцијале и таленте деце. У овом тренутку, четворо деце редовно похађа музичку школу „Стеван Мокрањац“. Свирају виолончело, хармонику, тромбон и флауту.

Терапија логопеда је организована до јуна 2019, када су СОС родитељи упућивани на локални Дом здравља. Од априла 2019. ангажован је дефектолог за рад са децом чији проблеми захтевају индивидуално дефектолошко лечење.

Социјализација је врло значајан и важан сегмент у правилном развоју сваког детета. Наш хор „Мале звезде“ наставља да остварује добре резултате, под вођством професора музичке културе. Имали су неколико јавних наступа, на догађајима у Дечијем селу и у оквиру локалне заједнице: у општини, у градској библиотеци „Стефан Првовенчани“, на Дечијем сајму у Београду. Наставили смо да негујемо народну традицију кроз организацију редовних проба и наступа фолклорне групе „Девет Југовића“. Наставник физичке културе је водио активности за 40 деце. Организоване су различите спортске активности за сву децу (кошарка, фудбал, стони тенис). Дечасти су били врло активни на фудбалским тренинзима у ФК „Рибница“, док су друга деца, према сопственим жељама и могућностима, бирала остале спортове (гимнастику, одбојку). Деца су била активни учесници на догађају „Спортски дан“ у Селу.

Како би се подигла свест о важности здравог животног стила, одржана је радионица „Поврђијада“ за предшколце и основце, те су они кроз игру и учење усвојили основна знања о здравој храни и „пирамиди исхране“. За младе је организован пут у Еко село.

Из месеца у месец било је разноврсних активности које су свакодневни живот у Дечијем селу чинили дивним: посета „Dr. Oetker“; посета београдском зоолошком врту; Сајам књига; тренинг младих у компанији „Microsoft“; посета спортском центру ФСС-а; дружење са члановима државне полиције на Дан полиције; посета студената социјалног рада из Ниша. Завршили смо годину са новогодишњом представом, дарујући поклоне и дружећи се да многим донаторима.

На почетку године, деца из СОС Дечијег села су провела зимски распуст у Митровцу на планини Тари, што је финансирала компанија Кока Кола. Дечији летњи распуст је организован у кампу СОС Дечија села у Калдонацу (у Италији) и укључивао је 32 деце. Деца су имала прилику да посете бању Левико Терме, а било је и неколико излета до Трента и Калдонаца, као и излета до реке. Последња недеља летњег распуста је била посвећена правима деце и оснивачу СОС Дечијих села Херману Гмеинеру. Двадесетшесторо млађе деце је боравило у Чању на црногорској обали за време њиховог летњег распуста. „Камп толеранције Х“ одржан на језеру Власина укључивао је осморо деце из СОС Дечија села. Овај камп последњих девет година организује спортска асоцијација „Нигресив“ из Ниша, а основала ју је амбасада Сједињених Америчких Држава у Републици Србији. Десеторо деце, заједно са два СОС родитеља хранитеља, провело је 10 дана у Прагу, на позив невладине организације „Ластавица“. Деца су имала прилику да посете знаменитости Прага и да се друже са децом из других СОС Дечијих села са територије бивше СФРЈ.

Током прошле године, организован је велики број тренинга и радионица за запослене у Дечијем селу како би се унапредила њихова професионална компетентност и подигао ниво знања у циљним подручјима. Имајући у виду посебну природу посла, запослени редовно добијају помоћ супервизора како би се избегао синдром сагоревања.

На различите начине смо били укључени у активности које је организовала локална заједница и одржали смо постојећу и развили нову сарадњу са партнерима из локалне заједнице и донаторима.

2.2. СОС ЗАЈЕДНИЦА МЛАДИХ КРАЉЕВО (ЗМ) И ПРОГРАМ ПОЛУ-САМОСТАЛНОГ ЖИВОТА (SILP)

Током 2019. петносторо младих је живело у Заједници младих. Структура и број младих су се мењали током године због премештања младих из СОС породица у Заједницу младих, у трећу фазу програма полу-самосталног живота или припремали за живот ван наше бриге. Тренутно, у Заједници младих живи 11 младих, узраста од 16 до 19 година (девет младића и две девојке).

Постојао је интензиван рад на припреми младих који су планирали да се преместе у ЗМ. Следећи план припреме, млади су проводили викенд у ЗМ, спровођен је индивидуални или групни рад са младима, као и упознавање са едукаторима. Били су укључени у активности организоване у оквиру ЗМ (радионице, екскурзије, излети на базене итд.). Ово је био добар начин да млади прихвате ову промену у свом животу и да тренутак њиховог пресељења из Дечијег села у Заједницу младих буде мање „болан“. Четворо младих се током године преселило у ЗМ. Обезбеђена је интензивна подршка новим младима како би се боље прилагодили и прихватили правила и динамику Заједнице.

У оквиру припрема за премештање у полу-самостални живот, фокус је био на две младе девојке које су завршиле средњу школу и желеле да наставе образовање. Едукатори су им помогли да пронађу одговарајуће занимање у складу са њиховим афинитетима и могућностима. Исход је био да су се обе девојке уписале на жељене факултете.

Непрекидна професионална подршка младима обезбеђена је кроз саветовање, индивидуални рад са младим сарадницима и тренинге. Током 2019. године организоване су радионице: „Вршњачко насиље – одговор на притисак“, „Како ме волети“; као и радионице: „Ризични сексуални односи и трудноћа у адолесценцији“ и „Интима“. Едукатори су непрестано били фокусирани на побољшање квалитета бриге о младима и на боље разумевање периода адолесценције. Они учествују у свакодневном животу младих и непрестано их подржавају у свим сегментима њиховог живота. Приметан је пад мотивације код младих у остваривању бољег школског успеха. Стога је било потребно нагласити важност образовања, радити на усвајању радних навика, сачињавати планове учења и организовати додатну помоћ у учењу.

Током лета, млади су показали интересовање за рад и различите фирме су их запослиле. У јуну су четири момка и једна девојка радили на сезонском брању малина. Неки млади су обављали дворишне радове за шта су добили финансијску надокнаду. Два студента су стажирала у оквиру МК групе.

Искуство са организованим боравком на Копаонику, дводневне екскурзије у Коштунићима или посете аквапарку у Јагодини остају као лепе успомене за свакога.

Интензивно смо радили на одржавању контаката између младих и њихових биолошких родитеља, рођака, као и на одржавању контаката са СОС родитељима, браћом и сестрама, као важном сегменту у периоду припреме младих за самосталност.

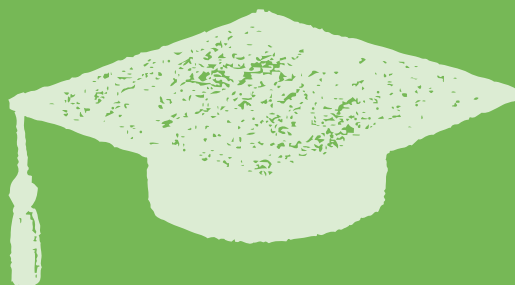

Програм полу-самосталног живота (SILP)

Тринаесторо младих је било укључено у програм полу-самосталног живота током 2019. године. Велики је успех што су се сви они уписали као редовни студенти и њихову школарину покрива буџет Републике Србије. На крају 2019. године, у оквиру програма полу-самосталног живота, подржали смо 12 студената који студирају у различитим градовима Србије, на различитим факултетима. Након завршетка средње школе, две девојке су уписале прву годину студија као редовни студенти. Једна девојка је уписала Факултет економије и пословања у Краљеву, а друга девојка Вишу туристичку школу у Београду.

Наставили смо да подржавамо 11 студената на њиховим вишим годинама студија. Четири студента су у Крагујевцу: један на другој години Економског факултета; двоје на Факултету природних наука (Екологија); један на Филолошком факултету (Италијански језик). Један младић је апсолвент на Вишој пословној школи струковних студија у Лесковцу, један младић апсолвент Више техничко-машинске школе струковних студија у Трстенику. Једна девојка је на трећој години Пољопривредног факултета у Београду, једна девојка је на трећој години Факултета за спорт и физичко образовање у Београду, и једна девојка је апсолвент на Факултету природних наука у Нишу. Један младић је завршио трогодишњу вишу школу и наставио образовање на струковним студијама у Београду на Академији пословних студија. Једна девојка је завршила струковне студије и завршила образовање.

На основу досадашњих постигнутих резултата, очекујемо да ће 2020. године четворо младих успешно завршити своје студије. Едукатори се труде да обезбеде помоћ младима када остају без воље и снаге. Они проналазе различите начине да их охрабре да наставе с обзиром да је образовање једини кључ ка успеху и развоју њихове личности у правом смислу. Млади се такође храбре да одрже редовне контакте са рођацима, јер они представљају важан ресурс у достизању њихове самосталности.

2.3. ПРОГРАМ ЈАЧАЊА ПОРОДИЦА – ЦЕНТАР ЗА ПОДРШКУ ПОРОДИЦИ „ПУТОКАЗ” НИШ

На Међународни дан породице у Градској скупштини Ниша, обележена је пета годишњица програма „Јачање породица“, којој су присуствовали градоначелник Ниша Дарко Булатовић, председница управног одбора СОС ДС Невена Чаловска и представници партнерских организација. На крају 2019. године укупан број породица које су добиле једну или више услуга у центру „Путоказ“ био је **342 (398 деце и 219 одраслих)**, а **79 породица (195 деце и 120 одраслих) било је укључено у дугорочни процес подршке**. 17 породица (21%) има једно или више деце са инвалидитетом или проблемима у развоју. 47% свих породица (37) су Роми. У 39 породица, деца живе са једним родитељем. 9% породица су хранитељске породице. Све породице су остале заједно, ни једно дете није издвојено из биолошке породице, док се у једној породици једно дете вратило из алтернативног старања својим биолошким родитељима. Број породица процењених као самоодрживе је 31, од 35 које су напустиле услугу (89%).

Функционална евалуација укључивала је истраживање ставова корисника и сарадника из партнерских организација. 84 појединца су учествовала у процесу евалуације - 29 сарадника, 26 деце / младих и 29 пружаоца услуге. 96.2% су имали бољу комуникацију са члановима породице него пре укључивања у услугу. 88.5% је имало бољи успех у школи. 96.2% је имало боље односе са вршњацима. 100% су задовољни својим сарадницима из програма „Јачање породица“. Када су упитани шта им је највише помогло, одговори су били следећи: саветовање (26%), подршка деци у школским обавезама (20%), кућне посете (19%), материјална подршка (17%), радионице (11%).

Партнери препознају програм „Јачање породица“ као квалитетну услугу - 27 од 29 испитаника је оценило услугу највишом оценом. Такође су хвалили сарадњу и важност програма за локалну заједницу. Важност подршке деци је оцењена кроз подршку у школи, развој социјалних вештина, „саветодавну подршку у пријатељском и топлим окружењу“, креативни развој кроз радионице и интерактивни рад и структурирање слободног времена.

Самопроцена је спроведена у новембру и децембру 2019. Резултати су показали да је програм „Јачање породица“ тренутно једина услуга те врсте у Нишу, чије су искуство и посвећеност послу препознали и сарадници и партнери, а образовани тим води до квалитетне услуге и задовољних корисника. Области у којима је програм „Јачање породица“ успешан су: рад са циљном групом, приступ основним услугама, јачање породице и изградња партнерства, планирање, праћење и евалуација. Област у којој се може напредовати је јачање заједнице.

Студија изводљивости програма „Јачање породица“ и других програма СОС Дечијих села Србија у Нишу, ажурирана је 2019. године новим статистикама, као и подацима о постојећим услугама на територији града Ниша. Један од тих података је и информација да је програм „Јачање породица“ једина услуга те врсте у Нишу, која посебно таргетира породице и ризику од издвајања деце.

Одржане су и радионице за децу, младе и родитеље/старатеље, на различите теме: „Толеранција и интолеранција“, „Емоције“, „Реци НЕ телесном кажњавању деце“, „Не-дискриминација“, „Против насиља“, „Моји вршњаци и ја“, „Мрежа поверења“. Као део прославе Дечије недеље, за децу, родитеље и наставнике у основним школама у руралним срединама, организовали смо радионицу: „Учешће деце“. Међународни дан дечијих права је обележен организовањем округлог стола на тему „Позитивно родитељство“, коме је присуствовало 35 учесника из Центра за социјални рад, Центра за породични смештај и усвојење, прихватилишта и школа.

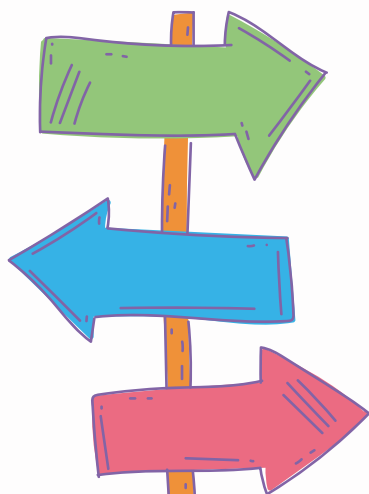
Обезбеђено је неколико донација корисницима у виду хране, хигијенских производа, школске опреме, одеће, обуће, играчака, носилки за бебе, и друго.

Највећи изазов 2019. године био је одрживост програма „Јачање породица“ у смислу стабилног финансирања. Напори да се обезбеди учешће у финансирању од стране буџета локалне самоуправе, иако званично подржани, нису реализовани. У септембру, једна радница на пројекту је отишла на трудничко одсуство. Тим је наставио рад са три запослена и није била планирана замена. Ангажована су три волонтера током 2019. Следеће године, фокус ће бити на финансијској одрживости кроз сарадњу са градским институцијама, и кроз приступ јавним фондовима и прикупљању средстава.

2.3.1 ПАРТНЕРСКИ ПРОГРАМ „ЈАЧАЊЕ КАПАЦИТЕТА ХРАНИТЕЉСКИХ ПОРОДИЦА“ У НИШУ

Центар за подршку породици „Путоказ“ је укључен у спровођење пројекта „Јачање капацитета хранитељских породица“ у Нишу, а у сарадњи са Центром за породични смештај и усвојење Ниш. Циљ пројекта је да се развију и унапреде родитељске способности хранитеља, како би се деца боље васпитавала и како би се направиле жељене промене у понашању деце. Организовали смо тренинге за 40 родитеља хранитеља и стручњака који раде са хранитељским породицама и децом у алтернативној бризи – запослене у Центру за социјалну заштиту, Центру за породични смештај и усвојење, Дому за децу и младе „Душко Радовић“, Прихватилишту за децу и младе. Одржана су два тренинга на тему „Алтернативна брига и права деце“ за родитеље хранитеље, саветнике у оквиру хранитељске бриге и чланове тима програма „Јачање породица“. Организоване су креативне радионице за децу у хранитељству како бисмо их припремили за полазак у нову школску годину.

2.4. Програм јачања породице – Центар за подршку породици Обреновац (Београд)

Током 2019. године, Центар за подршку породици је обезбедио сталну помоћ за 54 породице, 103 одраслих и 157 деце. Дванаест породица је било са једним родитељем; три су хранитељске породице. Три старатеља су издржавала затворску казну. Само седам породица живи на територији Обреновца, док су остале породице смештене у руралним деловима општине. Социјалну помоћ примало је 18 породица, што чини 33% од укупног броја породица. Једна породица је раздвојена, један дечак и једна девојчица су провели шест месеци у Прихватилишту за децу, и током тог периода теренски радници су били фокусирани да пруже подршку старатељима да промене своје понашање како би се породица поново ујединила. Деца су сада са својим родитељима, али је рад са овом породицом и даље интензиван. Број породица оцењених као самоодрживо је до краја године био 32, од укупног 36 који су напустили програм (89%).

Три теренска радника и координатор су обезбедили психосоцијалну подршку деци и породицама у њиховим домовима, и повезали их са другим услугама. Едукатори су пружали деци помоћ у учењу у просторијама Центра за подршку породици. У другој половини године, ангажован је спољни сарадник како би се обезбедила психолошка помоћ родитељима и деци која се суочавају са комплекснијим проблемима на нивоу психолошког функционисања и породичне динамике. Психијатар је пружао тромесечну индивидуалну подршку. Сви родитељи су оценили да је то било врло корисно искуство за њих, због тога што су имали сигурно место где су могли да разговарају са психијатром. Радионице за старатеље и децу су одржаване једном месечно. Организујемо „Клуб подршке“ једном недељно.

Брошура „Уживај у родитељству“ је направљена за родитеље, старатеље и хранитељске породице, на основу концепта позитивног родитељства. Брошуре су дистрибуиране партнерским институцијама и организацијама како би биле доступне што већем могућем броју родитеља. Од фебруара до јуна, одржано је шест радионица за вршњачке медијаторе за ученике Средње техничке школе са циљем да се смањи вршњачко насиље. Сарадња са школом ће бити настављена 2020. године. Округли сто „Позитивно родитељство“ је одржан у новембру, а окупио је 23 стручњака и партнера. Наш циљ је био да се промовише ненасилно родитељство, важност права деце да живе са својим родитељима, али и да обележимо пет година рада програма „Јачање породица“ у Обреновцу. Организовали смо две активности на отвореном, на главном градском тргу, уз техничку подршку Центра за спорт и културу, 15. маја – на Светски дан породице, као и у априлу. Више од 100 деце је учествовало у активностима на отвореном. Најугроженије породице су добиле материјалну помоћ у храни и другим најнеопходнијим намирницама.

ALTIS институт у Милану, уз подршку СОС Дечија села Србија, спровео је анализу процене утицаја програма „Јачања породице“. 50% свих родитеља и деце укључених у програм „Јачања породица“ је учествовало у процени. Резултат утицаја програма „Јачање породица“ би требало да буде достављен до марта 2020.

Одржано је неколико састанака са члановима општинског савета, како би се обезбедила финансијска помоћ од локалних власти. То је био највећи изазов јер је програм „Јачање породица“ имао обезбеђена средства (једногодишњи грант Фонда Банке Интеса кроз СОС Дечија села Италија) до децембра 2019. Одлучили смо да смањимо број запослених са четири на два сарадника програма „Јачање породица“, након што су се два теренска радника преместила на друге позиције у оквиру СОС Дечија села у октобру, како бисмо одржали програм „Јачање породица“ што је дуже могуће, са мањим трошковима и бројем корисника.

2.5. Програм јачања породица – Земун и Нови Београд, Пројекат „Јачање младих ромских породица у Србији“

Пројекат „Јачање младих ромских породица у Србији“ започет је у септембру 2016. Главни партнери приликом спровођења активности пројекта су СОС Дечија села Србија, АДРА Србија и основна школа „Бранко Пешић“. Министарство спољних послова Немачке и АДРА Немачка (као главни апликант) су финансирали пројекат.

Циљ пројекта је да допринесе социјалној инклузији и смањењу сиромаштва Рома из четири ромске заједнице у Земуну и на Новом Београду, да се побољша квалитет живота и услова живота, њихова социјално-економска позиција и интеграција. Сто младих Рома је завршило основну школу и похађало професионалне и стручне тренинге, унапредило социјалне вештине и своје шансе за зараду, и пронашло запослење. АДРА Србија и школа „Бранко Пешић“ су подржали кориснике у тражењу посла, понудивши и водећи тренинге за посао и стажирања, подржавајући пословне планове уз „пакета алата“.

Други важан циљ је јачање породице и повећавање родитељских капацитета младих ромских породица, спречавање раздвајање деце и институционална брига за децу у ризику, кроз програм „Јачање породица“ који је покренула организација СОС Дечија села Србија. Током 2019, програм је подржао 49 породица са 168 деце и 92 одраслих. Пружамо подршку породицама које живе на три општине: Земун, Нови Београд и Палилула. Породице се културно и структурално разликују. Просечан број деце је четворо до петоро по породици. У неким породицама културни образац је такав да они постају родитељи у врло раном узрасту, пре 18. године. Неки од родитеља нису имали адекватан родитељски модел у својој породици, били су жртве трговине људима, имају историју у виду остављања у различитим институцијама, итд. Породице укључене у програм су се суочавале са различитим проблемима, од недостатка родитељских вештина, недостатка основних средстава за живот, до искључивања деце из школског система. Била им је потребна подршка у прикупљању документације, развоју хигијенских навика и мотивацији деце да наставе образовање. Наши сарадници су били фокусирани на мобилну подршку младим ромским породицама. Простор за рад је обезбедила школа „Бранко Пешић“, која је служила као место где су сарадници за рад са породицама могли корисницима да обезбеде саветодавне и друге услуге. Ипак, највише услуга обезбеђују теренски радници током посете домова корисника. Едукатори су обезбедили образовну подршку деци у породицама. Четворо деце је током године било издвојено из породице, од стране Центра за социјални рад, због неадекватне бриге родитеља о деци. Свих седам породица које су напустиле услуге током године, постале су самоодрживе.

Обезбедили смо материјалну подршку у виду основних животних средстава (за хигијену, храну, здравље, инвалидска колица и витамине), а за неке породице, основна средства за домаћинство у циљу обезбеђивања бољих услова за децу (машина за веш, телевизор, бојлер). За једну породицу која је живела у лошим условима (влага), обезбеђене су плочице.

Фокус је, такође, био на повезивању са локалном заједницом и охрабривању родитеља да практикују своја права код надлежних установа, а радили смо и на сензибилисаности заједнице и смањењу предрасуда према ромској популацији. Дан породице (15. мај) и Дан СОС Дечијих села (23. јун) прослављени су са корисницима у насељима у којима живе. Један од циљева ових активности на отвореном био је да се повећа видљивост пројекта. На овим радионицама, сви чланови насеља, а не само корисници, били су више него добродошли да учествују.

У јулу 2019. године, програмско одељење је спровело мониторинг активности програма и дало препоруке за унапређење будућег рада са породицама.

2.6. Програм јачања породица – Земун, Пројекат „Јачање ромских породица у Земуну у циљу повећања запослености и социјалне инклузије“

У септембру 2019. године, СОС Дечија села Србија су као партнер општине Земун покренула још један пројекат. Стална конференција градова и општина (СКГО) финансираће пројекат до краја октобра 2020. године. Овај пројекат има врло јаку компоненту јачања породица са услугама економског јачања. Главни циљ је да се 30 ромских породица ојача кроз програм „Јачање породица“ и до краја пројекта подржи 50 учесника програма кроз компоненту економског оснаживања.

Током четири месеца реализације пројекта, фокус је стављен на припрему Центра за јачање породице, формирање пројектног тима и састанке са партнерима. Поводом покретања пројекта одржана је уводна конференција: „Јачање ромских породица у Земуну за повећање запошљавања“, којој су присуствовали председник општине Земун и представници установа у Земуну, као и главни партнери пројекта. Започет је процес мапирања породица које ће бити укључене у пројекат и реализоване су посете породицама у њиховим домовима. У програм је укључено 8 породица са 22 деце.

Важан део активности било је обезбеђивање сарадње са представницима Центра за социјални рад Земун, Националне службе за запошљавање и ромских организација присутних на општинском нивоу.

Током недељних састанака са младима одабрали смо теме их интересују, као и оне које треба да савладају: „Решавање конфликта”, „Ненасилна комуникација”, „Моје снаге”, „Пријатељство”, „Асертивна комуникација”, „Осећања”, „Страх”, „О себи”, „Како ме други виде”, „Самопоуздање”, „Прихватање себе”, „Независност”, „Неправда”, „Емоције”, „Особа којој верујем”. Организовали смо креативне радионице, назване Креативни четвртак, на којима су млади научили како да праве магнете, украсе, као и музичке радионице на којима су учили о различитим врстама музике, свирали гитару и певали. **60 младих и 12 вршњачких истраживача било је укључено у вршњачко истраживање о напуштању алтернативне бриге.** Наши партнери из пословног сектора подржали су новогодишњи бинго и 105 младих је добило новогодишње поклоне (козметику, конзервирану храну и производе за чишћење). За неколико младих парова који су очекивали дете направили смо донаторске кампање које су укључиле друге младе и приватни сектор, и прикупљене су све неопходне ствари за бебе (колевка, колица за бебе, пелене). Током године пружана је непрекидна подршка новооснованој омладинској организацији „Мој круг”, коју су основали млади, одрасли у алтернативној бризи и који користе услуге центра „Јаки млади”. Знање стечено кроз пројекат представљено је на завршној конференцији „Јаки млади – Одржива социјална инклузија и економска подршка младима у ризику”, одржаној 25. јуна.

Центар „Јаки млади” је добио додатну подршку кроз донације компанија и наставио са радом до августа 2019, чак и по завршетку пројекта. Током године, појавила се нова могућност за одрживо финансирање кроз лиценцирање програма. У заједничком пројекту, Министарство просвете, науке и технолошког развоја, Београдска отворена школа, Euroguidance - европска мрежа за подршку каријерном вођењу и саветовању и Немачка организација за међународну сарадњу (ГИЗ) започели су развој стандарда за услугу „Каријерно вођење и саветовање”. Ово је урађено у оквиру радне групе са свим релевантним актерима. Почетком 2019. године ови стандарди су одобрени, и сходно томе Фондација СОС Дечија села Србија може да се пријави за лиценцирање као пилот организација, са понудама Каријерног центра које испуњавају стандарде. Верујемо да ово може осигурати финансијску одрживост Центра. Такође, радимо на припреми документације за акредитовање и лиценцирање Програма „Јаки млади”.

Од септембра 2019. званично је почела нова фаза примене пројекта, која је предвидела прилагођавање методологије рада са младим људима, проширење циљне групе и фокусирање на групни рад кроз нову свеобухватну методологију „Next economy”. **Пројекат „Повећање изгледа за запошљавање младих”** (YEER) има регионалну компоненту (активности ће се спроводити у Албанији, Босни и Херцеговини, на територији Косова, Северној Македонији и Србији) до краја 2022, и финансиран је од стране BMZ (Савезног министарства за економску сарадњу и развој Немачке) и немачке Фондације Херман Гмајнер (HGFD). Он такође, има снажну компоненту изградње капацитета, посебно за три одабране организације цивилног друштва које ће спровести своје активности на основу наше методологије. Циљеви Пројекта „Повећање изгледа за запошљавање младих” у Србији су: оснаживање 60 стручњака који ће проћи едукативни програм и 350 младих које ће завршити курс кроз методологију „Животне вештине и запошљивост”. Чак 160 младих ће добити запослење. Три организације цивилног друштва ће започети активности оснаживања младих: „Урадимо заједно” у Крагујевцу, Центар „Звезда” у Нишу и АДРА Србија у Новом Саду. Свака од њих ће запослити по два саветника за младе и све ће подржати по 150 младих људи (укупно 350 на пројекту). Свака партнерска организација ће имати подршку центра „Јаки млади” и Фондације СОС Дечија села Србија за целокупно функционисање: вођење случаја, прикупљање средстава, комуникацију са компанијама и њиховим менаџментом, као и менаџментом компанија и вођење пројекта. Свака организације цивилног друштва ће добити средства у износу од 50.000 евра.

Током 2019. запослен је менаџер пројекта и одржана је дводневна контекстуализација радионице едукативног програма, са 21 представником све три партнерске организације, сарадницима из Центара за породични смештај и усвојење, Центара за социјални рад, Националне алијансе за локални економски развој, организације „Mapower” и пројектног тима. Конференција „Јаки млади – Нове перспективе” одржана је у децембру са 91 учесником.

2.7.1 ERASMUS+ - ПРОЈЕКАТ „ЈАЧАЊЕ МЛАДИХ И ПРЕДУЗЕТНИЧКА РЕВОЛУЦИЈА”

Пројекат за започет 2018. године са партнерима из Хрватске и Словеније, и трајао је до априла 2019. У оквиру пројекта развијен је нови програм обуке за младе у ризику, који је промовисао предузетничко образовање и друштвено предузетништво међу младима. Ово је био први програм прилагођен потребама младих из групе NEET (незапослени, без образовања и без обука), њиховим капацитетима у учењу и предузетничком потенцијалу. Кроз различита дешавања у Хрватској, Словенији и Србији анимирали смо друге partnere да учествују у изради програма обуке и промовишу предузетништво као начин да се запосле млади из групе NEET. Интерактивно учење коришћено је као наставна метода, како би се пробудило интересовање младих за усвајање нових вештина и промену уобичајених, свакодневних рутина. Овај метод омогућава нова сазнања, али и могућност да се усвоје нови начини рада. Циљ модула и програма обуке је надоградња знања које млади већ поседују иако им недостаје пракса. Методологија ових обука је уједно инклузивна, с обзиром да младима омогућава да примене своје искуство и идеје на практичан и разумљив начин. Програм обуке је имао осам модула који су покривали теме попут „Особина предузетника“, „Генерисање пословне идеје“, „Развијање бизнис плана“, „Маркетинг“, „Реалистично планирање засновано на тржишним приликама/Ублажавање пословних ризика, трошкова и цена“, „Оперативни менаџмент“, „Вођење евиденције“ и „Прикупљање средстава“.

Завршна конференција „Оснаживање младих и предузетничка револуција“ одржана је у „Кафеу 16“, 14. маја 2019, када су резултати пројекта представљени учесницима којих је било 42. Циљ конференције био је да инспирише и информише релевантне partnere како би давали већу подршку кроз услуге младима из групе NEET који желе да постану предузетници. Сви учесници добили су штампану и дигиталну верзију новог програма обуке.

2.7.2 ПРОЈЕКАТ „МЛАДИ МОГУ“

Пројекат „Млади могу“ је глобална иницијатива за подршку младима у ризику и побољшање њихових вештина запошљавања, како би се оснажили да уђу на тржиште рада. Већина активности се одвијала од маја 2019. и била усмерена на развој програма обуке ментора, прилагођавањем кодекса понашања, представљањем пројекта младима, компанијама и корпоративним волонтерима, као и другим заинтересованим странама. Како би се истражиле потребе младих који напуштају систем алтернативне бриге или оних који су већ постали самостални, организована је радионица са групом младих на којој се дискутовало о њиховим потребама и подршци која им је важна током процеса осамостаљивања. Прикупљени подаци послужили су као водич за даљи развој и побољшање услуга на пројекту. На основу приручника објављених на платформи, организован је програм обуке ментора. Програм је намењен менторима који пружају подршку младима, а обука је обезбеђена у облику менторства за менторе у две компаније. Установљен је и Кодекс понашања за корпоративне волонтере. Пројекат је више пута представљен послодавцима, како на отварању, тако и у групама и појединачно. Поред тога, пројекат је представљен младима који су укључени у различите програме Дечијих села.

Током 2019. платформу „YouthLinks“ користило је 30 младих, 34 ментора и 11 запослених у СОС Дечијим селима. Још деветоро младих је у статусу чекања на укључивање у пројекат. Платформа обухвата следеће групе: Каријерно саветовање, енглески, ИТ, веб програмирање, ВИП и Интро групу. Групе су намењене окупљању младих и ментора око посебних тема у оквиру којих се размењују знање и искуство кроз групни и појединачни рад. Чланови групе размењују материјал за учење, знање, искуство и информације. Неки млади, баш као и неки ментори, су чланови више група у исто време учећи/пружајући подршку у више од једне области. Током овог периода платформа је представљена младима и послодавцима. Поред тога, радило се на мотивисању младих да се укључе у платформу. Изазови у раду показују да немају сви млади приступ интернету, не отварају редовно мејл и због својих обавеза нису у могућности да се укључе у овај тип активности.

У сарадњи са компанијама GoPro, Microsoft и Фондацијом „Петља“, организована је летња „Школа знања“, коју је похађало 30 младих, који су прошли кроз компјутерску обуку, основе вештачке интелигенције и програмирања, што може да побољша њихове вештине и позицију на тржишту рада. Између јуна и новембра, организоване су две симулације посла, током којих су млади имали могућност да усаврше своје вештине. Компанија DHL организовала је посету за три групе младих **односно 32 младих** (једна група била је из Дечијег села Краљево, а друге две из Центра „Јаки млади“). Након тога, за петоро младих организоване су симулације разговора за посао, након којих је посао понуђен онима за које су послодавци проценили да испуњавају одређене услове. Очекује се да ће једна млада особа почети да ради у Компанији DHL.

2.7.3 ERASMUS+ - Регионални пројекат „Омладински прозор за Западни Балкан – Моћ за младе”

Регионални пројекат „Моћ за младе” бави се друштвеном искљученошћу младих који су одрасли у алтернативној бризи или ризику да изгубе родитељску бригу, кроз изградњу капацитета и за младе и за сараднике, на западном Балкану (Албанија, као водећи партнер, Косово, Србија, Пољска, Италија и Бугарска). Главни циљ је унапређење компетенције најмање 60 младих особа из алтернативне бриге и успостављање смерница и капацитета за младе како би стекли вештине које би им омогућиле социјалну инклузију. Посебан циљ пројекта је да увећа вештине и компетенције 60 сарадника за младе, кроз изградњу капацитета и размену добрих пракси подршке за укључивање младих, неформално образовање младих и јачање сарадње, умрежавање и вршњачко учење међу децом из СОС Дечијих села која долазе из земаља ЕУ, западног Балкана и других невладиних организација за младе.

Пројекат се бави недостатком знања о свеобухватним приступима за припрему младих за напуштање бриге, кроз активности изградње капацитета и успостављање платформи за размену намењених младима, у комбинацији са дељењем пракси различитог контекста и унапређењем јавног заговарања о овој теми. Пројекат ће понудити комбинацију искуства и методологија како би се младима, и онима који раде са њима, омогућило да се суоче са проблемима, ставовима, и да размотре промене у сопственом контексту. Пројекат промовише неформално учење, размену и повећава компетенције младих и релевантног особља. Активности изградње капацитета, акције мобилности и организација платформи и догађаја, који младима дају глас и простор, подржаће оснаживање младих и социјалну инклузију. Акције мобилности сарадника и младих обухватиће интеркултурално образовање и размену, и стимулисати учење међу младима, као и између младих и сарадника, унутар контекста Европске уније. Пројекат ће користити учење помоћу алата и метода прилагођених младима, којима је лакше приступити и који су развијени на раније успостављеним успешним иницијативама. Кључни алати за обуку биће: „Обука професионалаца за бригу”, „Откриј своја права” и „Приручник о ресурсима за напуштање бриге”. Ове алате креирали су пројекти Европске уније фокусирани на обуку социјалних радника и младих. Каталог пракси и смерница за инклузију младих, заједно са препорукама, биће обезбеђен и промовисан као део активности изградње капацитета уз допринос укључених организација, али и других спољних актера и искустава (Национални савет за младе, Удружења за хранитељство, Мреже младих итд.).

Уводни састанак, односно састанак за планирање координатора пројекта и представника младих у земљама у којима би пројекат требало да буде покренут, одржан је у Тирани, у децембру 2019. Циљ састанка био је да се формира група за координацију, разговора о сарадњи, договоре наредни кораци, припреме методе и начини рада, и дискутује о промотивним материјалима. Размена пракси: “Мобилност радника са младима”, Размена младих: „Мобилност младих” и конференција „Млади говоре!” - велики догађај за младе намењен повећању свести о социјалној инклузији, дељењу препорука, и укључивању партнера у дебату о друштвеној искључености младих у ризику, биће организована у 2020. Три тематска реферата биће припремљена (уз допринос младих и организација које учествују), и дистрибуирана у оквиру пројекта, као и на националном новоу. Реферати ће обухватати илустративне примере добре праксе из земаља укључених у пројекат. Биће креиран каталог добрих пракси који ће се делити уз препоруке за заговарање.

2.8. Програм ургентне помоћи избеглицама - Солидарност (ERP) – „Подршка ЕУ Србији и Бившој Југословенској Републици Македонији у управљању мигрантском/избегличком кризом/Балканском рутом“ и пројекат Међународне организације за мигранте: Јачање социјалне заштите миграната у угроженом положају у Србији „Заједно за сигурнији и бољи свет за децу“, који финансира Швајцарска конфедерација и „Ургентна помоћ Србија – кутак за младе / кутак информационе и комуникационе технологије“ који подржава DHL Internacional

Програм ургентне помоћи избеглицама – Солидарност пружио је укупно 376.760 услуга за 3.319 деце, малолетника без пратње и избегличких породица, кроз Кутке за децу (CFS), Кутке за мајке и бебе (MBC), Кутке за младе, Тим за заштиту деце, Клуб младих и Образовне активности засноване на животним вештинама на пројекту Међународне организације за миграције (IOM-SHF). Поред услуга поделили смо 48.232 прехранбених и непрехранбених производа. Едукатори и сарадници на терену спровели су укупно 1.827 едукативних, превентивних и креативних радионица: 69 радионица Тима за заштиту деце, 79 у Кутцима за Мајке и бебе, 576 у Едукативном центру Обреновац, 276 спортских радионица, 227 радионица у пројекту Међународне организације за миграције (IOM-SHF) и 600 које су водили едукатори из ИТ кутка.

У јануару 2019. Фондација СОС Дечија села Србија била је присутна у четири Прихватна центра–Кикинда, Обреновац, Адашевци и Шид. Због структуралних промена прилагодили смо своје активности у неким центрима. У фебруару 2019. СОС Дечија села Србија предала је Кутак за децу (CFS) у Кикинди Комесаријату за избеглице и мигранте (KIRS) и остала на локацији само кроз рад у Кутку за мајке и бебе (MBC). У јуну 2019. избеглички камп у Кикинди постао је камп за самце и активности Кутка за мајке и бебе (MBC) су обустављене. Избеглички камп Адашевци је такође постао камп за самце у јуну 2019, тако да смо и овде редуковали активности, а од јула до децембра 2019. обезбеђивали смо само услуге у Кутку за младе и ИТ кутку. Активности у избегличким камповима Шид и Обреновац непрекидно су се одвијале, током целе године. У октобру 2019. почели смо пребацавање активности Кутка за мајке и бебе (MBC) у избегличком кампу Шид на особље Комесаријата за избеглице и мигранте (KIRS) као део активности у оквиру пројекта Међународне организације за миграције (MADAD), које се тичу јачања капацитета државних установа за преузимање свих активности у камповима. Процес трансфера окончан је у децембру 2019. и као резултат имао је два обучена члана особља у KIRS који треба да преузму активности у Кутку за мајке и бебе (MBC) Шид, након 15. децембра 2019. Процес је спроведен у сарадњи са Данским саветом за избеглице, Међународном организацијом за мигранте (IOM) и Комесаријатом за избеглице и мигранте (KIRS) и био је надгледан од стране UNICEF-а.

Тим програма ургентне помоћи избеглицама спровео је структурирану и дугорочну помоћ кроз активности заштите деце, пружање психо-социјалне подршке избеглицама, подршку формалном образовању у менторству и пружање неформалног образовања деци; пружање професионалних активности младима и родитељима, као и обезбеђивање прехранбених и непрехранбених производа које не покривају пријемни центри. Најзначајнији ефекат постигнут је када је пружена подршка примарној породици како би се боље одговорило на потребе деце и кроз рад са малолетницима без пратње, како би се смањио ризик од насиља и илегалних прелазака границе. Подршка укључивању деце у формално образовање, кроз кутке за израду домаћих задатака и часове додатне наставе, била је изузетно важна за интеграцију деце и посредовање између родитеља деце избеглица и школа. Блиско смо сарађивали да локалним властима на интеграцији избеглица у локално друштво, организујући заједничке активности и пружајући подршку државним институцијама, када је то било неопходно.

Обележили смо важне датуме, као што су Светски дан избеглица, Међународни дан миграната, Међународни дан породице и Међународни дан дечијих права, и подржали заједничке догађаје избеглица и локалног становништва у локалним заједницама. Поделили смо новогодишње поклоне свим избеглицама и деци миграната у прихватним центрима у којима смо били присутни.

Током реализације програма „Солидарност”, Фондација СОС Дечија Села је успоставила добру сарадњу и партнерство са Комесаријатом за избеглице и миграције Републике Србије, Министарством за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Центрима за социјални рад, Црвеним крстом, UNHCR, UNICEF, Међународном организацијом за мигранте (IOM), LDS организацијом, Данским саветом за избеглице (DRC), организацијом Хуманост, Фондацијом „Ана и Владе Дивац”, Каритасом, Организацијом „CARE“, Канцеларијом за младе у Општини Кикинда, Омладинским центром Нови Сад. Осигурали смо изградњу капацитета и подршку локалним институцијама и Комесаријата за избеглице и мигранте (KIRS) кроз донације хигијенских производа, намештаја и ИТ опреме за кутке информационе и комуникационе технологије у три избегличка кампа у којима смо спроводили активности (Прешево, Бујановац, Крњача). Реконструисали смо игралиште у избегличком кампу Адашевци и донаирали ИТ опрему и намештај од Кутка за децу (CFS), Кутка за младе (YC) и Кутка за мајке и бебе (MBC) по завршетку активности на овим местима. Након премештаја у Кикинду, обезбедили смо залихе и материјал за рад Кутка за децу (CFS) и Кутка за мајке и бебе (MBC), као и за активности на овом месту. Сав намештај, материјал и информатичка опрема набављени током пројекта „Заједно за сигурнији и бољи свет за децу” донирани су Центру за заштиту одојчади, деце и омладине „Јован Јовановић Змај” у Београду и Језуитској служби за интеграцију избеглица „Педро Аруба”. Деца избеглице из избегличког кампа у Шиду добила су школске торбе и школски прибор у септембру, и новогодишње поклоне у децембру.

Запослени у Фондацији СОС Дечија села Србија пружили су едукацију запосленима у Комесаријату за избеглице и мигранте (KIRS) у избегличким камповима у Кикинди и Шиду, о начинима вођења Кутка за мајке и бебе (MBC) и Кутка за децу (CFS), заштите деце и психолошке прве помоћи. У оквиру пројекта „Заједно за сигурнији и бољи свет за децу” организовали смо „Тренинг за лечење траума” за све учеснике пројекта.

Од априла 2019. до септембра 2019. СОС Дечија Села Србија радила је на још једном пројекту Међународне организације за мигранте (ИОМ) под називом „Заједно за сигурнији и бољи свет за децу”. Циљ пројекта био је јачање интеграције малолетника без пратње, који су смештени у државну установу Центар за заштиту одојчади, деце и омладине у Београду, и невладину организацију Језуитски центар за избеглице (JRS), у локалној заједници у Београду.

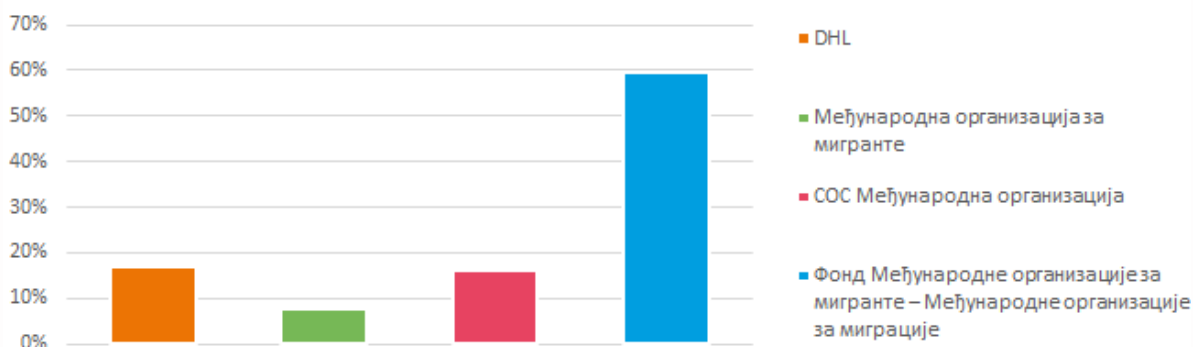
Узимајући у обзир дужи боравак избеглица, непрекидни проток избеглица, смањену доступност средстава у региону, многе организације су затвориле или смањиле обим својих активности, остављајући неке активности непокривеним. До краја 2019. Фондација СОС Дечија села Србија остала је једина организација која је радила са децом у избегличком кампу Шид и једина организација која је радила на пружању неформалних едукативних активности младима смештеним у избегличке кампове Адашевци и Обреновац.

Број сарадника на програму ургентне помоћи избеглицама се смањио са 48, колико је било на почетку године, на 29 у децембру, што представља смањење од 60%. Теме обука запослених биле су: „Мапирање ризика” у организацији UNICEF-а; „Препознавање случајева трговине људима у мигрантској и избегличкој популацији” у организацији АТИНА (Удружење грађана за борбу против трговине људима); „Програм обуке за побољшање пружања услуга подршке родитељству за мигранте у осетљивој ситуацији” у организацији Међународне организације за мигранте (ИОМ); „Заштита миграната, посебно рањивих група жена, деце и малолетника без пратње” у организацији Комесаријата за избеглице и мигранте (KIRS) и Међународне организације за мигранте (ИОМ); „Права деце у контексту алтернативне бриге”, обука „HEART” и друге. Поред тога сво теренско особље и координатори програма ургентне помоћи избеглицама имали су месечне супервизије, групне и индивидуалне, у циљу спречавања синдрома сагоревања и ојачавања тимова и личних капацитета особља. Тим билдинг за комплетно особље програма ургентне помоћи избеглицама организован је у јануару 2019.

Током 2019. Програм ургентне помоћи избеглицама био је финансиран од стране СОС Међународне организације (16,06%), DHL (16,86%), Фонда Међународне организације за мигранте – Међународне организације за миграције (ИОМ – MADAD, 59,51 %) и Међународне организације за мигранте (ИОМ-CHF, 7,57 %) у укупном износу од 569.934 евра. Фонд за теренски рад обезбеђен је до јуна, а све активности биће обустављене до децембра 2020.

План за Ургентну помоћ у 2020. је да се отпочне са постепеним прекидањем активности и да се почне са излазном стратегијом Програма ургентне помоћи избеглицама. Пошто организација СОС Дечијих села Србија већ реализује Програм јачања породице у Обреновцу, постоји перспектива да се активности са избеглицама повежу са овим програмом, и да се прилагоде интервенције и активности за породице, децу и младе који остају у прихватним центрима.

Програм ургентне помоћи у износу од 569 934 евра

2.9. Пројекат „Алтернативна бригаа и права деце у Србији“

Европска унија је финансирала пројекат „Алтернативна бригаа и права деце у Србији“, у циљу унапређења капацитета стручњака који раде са децом без родитељског старања који је започет децембра 2017, и реализован до децембра 2019. Кроз иновативну методологију која је, поред теоријског оквира, користила практичне вежбе за упознавање професионалаца са стварном позицијом детета које живи у систему алтернативне бригае, са свим проблемима, изазовима и препрекама, овај програм обуке има за циљ да сензибилише професионалце који су директно укључени у рад са децом у оквиру алтернативне бригае. Програм обуке наглашава права детета која се често не поштују и која се некада занемарују, и помаже професионалцима да интегришу знање које су усвојили током обуке у свој свакодневни рад. Концепт обуке заснован је на Конвенцији Уједињених нација о правима детета и смерницама Уједињених нација за алтернативну бригу.

Током 2019. Национална управљачка група пројекта (NSG) имала је два састанка за праћење и надгледање свих активности пројекта на националном нивоу, пре свега регионалне обуке и активности усмерене на подизање свести о правима деце, и развијање препорука и одрживих путоказа за стручњаке у оквиру бригае о деци. Двоје младих који су део организације „Мој круг“ укључени су у Националну управљачку групу у којој су имали прилику да изразе своје виђење и утичу на одлуке Националне управљачке групе у вези са активностима пројекта. Евалуација након обуке одржана је на крају регионалних тренинга и дала је добар преглед унапређења знања и вештина учесника обуке у вези са коришћењем права детета у свакодневном раду.

Током 2019. одржано је још десет регионалних тренинга у Београду, Новом Саду, Вршцу, на Палићу, у Шапцу, Кладову, Нишу, Новом Пазару, Суботици и Краљеву. Двадесет стручних тренера је било из групе од 80 који су прошли кроз Тренинг за тренере у 2018. години. Учесници регионалних тренинга били су стручњаци из алтернативне бригае и хранитељи. Обуке су похађала 223 учесника, из осам градова и десет различитих установа социјалне заштите. Центри за породични смештај и усвојење у Београду, Новом Саду и Ђуприји укључили су ову обуку у пакет основне обуке за хранитеље. Кроз ове додатне тренинге, број обучених професионалаца и хранитеља повећан је за више од 500, што са резултатима из прве године нашег пројекта повећава број на 900 обучених учесника.

Евалуације након тренинга са 60 учесника одржане су у септембру у Крагујевцу, Новом Саду и Шапцу. Свака група састојала се од 20 учесника. Циљ ових евалуација и дискусионих група био је да оцене квалитет програма обуке и корисност садржаја у свакодневној пракси у професионалном раду са децом у алтернативној бризи. 80% од 288 учесника оценило је тренинг као одличан, 17,7% као веома добар, а 2,3% као добар.

Штампали смо и дистрибуирали УН смернице за Алтернативну бригу, брошуру „Откриј своја права”, „Остваривање дечјих права”, приручник за обуку „Обезбеђивање дечјих права” и постер Конвенција о правима детета. Овај материјал намењен је професионалцима и деци из система алтернативне бриге, и подељен је великом броју установа за децу без родитељског старања и невладиним организацијама широм Србије.

Конференција „Потенцијали и искуства породичног смештаја као подршка биолошкој породици и превенција институционализације” одржана је 21. маја, поводом обележавања Међународног дана породице, у сарадњи са Центром за породични смештај и усвојење Нови Сад и UNICEF-ом. Догађај је био отворен за јавност и посета је била изузетно велика - преко 150 учесника. У сарадњи са Мрежом организација за децу Србије (МОДС), поводом прославе 30 година од усвајања Конвенције о правима детета, покренута је кампања „Свако дете има права”. Сваког дана на различитим друштвеним мрежама постављане су различите поруке праћене статистиком, које су указивале на положај детета у Србији. Организовали смо „Отворени дан” у кафе бару „16”, у Београду, 20. новембра. Представници Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Заштитник грађана, Центри за социјални рад, установе за децу без родитељског старања и невладине организације учествовале су на овом догађају. Догађај је привукао много медијске пажње.

Програм обуке „Алтернативна брига и права деце у Србији” поднео је захтев за акредитацију Републичком заводу за социјалну заштиту. Очекујемо да ћемо добити позитиван одговор и да ће ова обука постати званични део система социјалне заштите и постићи одрживост.

На самом крају спровођења пројекта, у Београду је одржана веома успешна завршна конференција, која је имала регионалну компоненту пошто су на њој колеге из организације СОС Дечија села Србија и СОС Дјечја села Хрватска представиле своје искуство у примени сличних пројеката. Конференцији је присуствовало 120 представника партнера, и локалних и националних доносилаца одлука. Искористили смо прилику да представимо резултате и научене лекције током спровођења пројекта, али и кључне препоруке за побољшање националног оквира који се тиче политике и нивоа праксе примене Конвенције о дечјим правима.

У складу са успешно спроведеним пројектом у Србији, организација СОС Дечија села Србија поделила је искуства са СОС Дечија села Босна и Херцеговина, па ће представници СОС Дечија села Србија учествовати у спровођењу сличних пројеката у БИХ како би подржали примену кључних активности.

3. Остале активности јавног заговарања и изградње капацитета

Током 2019. одржана је јавна расправа о усвајању Закона о правима деце и Заштитнику права деце, на којој је учествовала организација СОС Дечија села Србија, истичући важност фокусирања на заштиту деце у алтернативној бризи и законског дефинисања и афирмисања услуга подршке породици. Редовно смо пратили национално законодавство на пољу заштите деце и породице, и наши представници учествовали су у јавним дебатама које су се бавиле променама и допунама постојећих, и доношења нових закона. Након јавних расправа, коментари су послати Министарству рад, запошљавање, борачка и социјална питања. Писани коментари такође су поднети и Министарству у вези са Нацртом амандмана Закона о социјалној заштити, што је интегрисано у коментаре Мреже организација за децу Србије (МОДС), мреже која обједињује 100 организација које раде за децу у Србији. Одржан је и важан консултативни састанак у вези са представљањем Нацрта стратегије социјалне заштите за период 2019-2025. Дали смо коментаре и активно учествовали на консултативном састанку како бисмо скренули пажњу на потребу подршке младима који се осамостаљују у бризи и на значај финансирања и одрживости услуга које спречавају раздвајање деце од породица. Питање младих који напуштају бригу обрађено је током Округлог стола на представљању „Извештаја из сенке” који се базира на примени циљева одрживог развоја. Фондација СОС Дечија села је на овом Округлом столу заступала укључивање одређене групе младих који напуштају алтернативну бригу у основе Програма 2030 „Да никога не оставимо”, пошто су неоправдано изостављени у законодавном и стратешком оквиру. Заступало се и успостављање широког спектра услуга породичне подршке како би се осигурало сигурно финансирање и одрживост ових интервенција.

Наш фокус на активностима заговарања био је да развијемо **Стратегију заговарања за 2019-2021**. Ова стратегија има два кључна циља: побољшање положаја младих који се спремају да напусте или напуштају алтернативну бригу, кроз утицај на доносиоце одлука да усвоје боље програме и обезбеде доступност услуга за те младе, и залагање за промену националног законодавства и афирмацију услуга и програма који подржавају биолошку породицу.

Спроведене су различите активности, чији је циљ био оснаживање младих, помажући им да развију знања и вештине како би могли активно да се залажу за своја права. У складу са тим, млада особа и лидер Заједнице младих присуствовали су, у јуну у Букурешту, конференцији под називом „Буди промена”, и имали су прилику да чују искуства младих из региона о кључним променама неопходним на политичком и практичном нивоу како би се побољшали оквири алтернативне бриге. Једна од најважнијих активности била је организација тренинга за младе како би стекли вештине вршњачког истраживача, а затим спровели вршњачко истраживање о напуштању бриге. Извештај ће бити представљен државним доносиоцима одлука, како би се наставили напори заговарања за побољшање положаја ове категорије младих и пружање подршке у процесу осамостаљивања. Током априла 2019. организована је дводневна обука са 17 младих и 4 сарадника из програма „Јаки млади” и СОС Дечијег села Краљево, који су били одговорни за подршку младима током истраживачког процеса. До краја септембра млади су спровели 60 интервјуа. Анализа ситуације младих који напуштају систем алтернативне бриге, коју је комплетирао спољни консултант у септембру 2019, јавно је доступна и садржи велики број значајних препорука за побољшање политике и пракси у области припреме младих за осамостаљивање. Следећи корак биће израда извештаја са препорукама младих, који би 2020. требало да буде представљен доносиоцима одлука и стручној јавности.

У сарадњи са Мрежом организација за децу Србије (МОДС) били смо веома активни у спровођењу кампање „Свако дете има право”, укључујући промоцију на друштвеним мрежама и финансијску подршку коју је обезбедила организација СОС Дечија села Србија. 20. новембра 2019, организовали смо догађај одржан у „Кафеу 16“ како бисмо привукли пажњу на права деце и обавезујућу улогу државе. Као део делегације Мреже организација за децу Србије, наш представник се састао са представником заштитника грађана како би представио изазове са којима се суочавају професионалци у примени приступа заснованог на правима деце и подстакао га да се јаче залаже за одрживост услуга социјалне заштите, посебно оних којима је циљ да спрече раздвајање деце од биолошких породица.

Годишњицу усвајања Конвенције Уједињених нација о Правима детета на глобалном нивоу обележио је позив држава чланица Генералне скупштине Уједињених нација да се у 2019. години фокусира на права деце без родитељског старања и деце у ризику, кроз резолуцију Трећег комитета о Правима детета. Као део примене овог позива, директор програма СОС Дечијих села контактирао је представника Одељења за хуманитарна права при Министарству спољних послова. Они су информисани о развијеним документима, као и о изазовима и потребама деце и младих без родитељског старања и оних који су у ризику од губитка родитељске бриге. Фондација СОС Дечија села Србија је обележила Међународни дан деце, интерним активностима и активностима спроведеним у сарадњи са Мрежом организација за децу Србије (МОДС).

Фондација СОС Дечија села играла је активну улогу у **Октобарским сусретима социјалне заштите**. Тема састанка била је „Насилје над децом – одговор система социјалне заштите” и ми смо представили рад „Процедуре заштите деце и њихова примена из праксе Фондације СОС Дечија села Србија”. Ова услуга је представљена на **међународној конференцији „Јачање капацитета основних академских студија социјалне политике и социјалног рада”**, која је одржана на Филозофском факултету у Нишу. Два округла стола на тему позитивног родитељства одржана су у Обреновцу и Нишу, а о овој важној теми разговарали су представници Центра за социјални рад, школа, као и представници општина. На округлим столовима промовисали смо брошуру „Уживај у родитељству”. Сви СОС програми обележили су Међународни дан деце кроз различите радионице са децом и родитељима, које су биле фокусиране на појединачна дечја права.

ИЗГРАДЊА КАПАЦИТЕТА ЗА ПАРТНЕРЕ

Током 2019. настављена је примена пројекта „Алтернативна брига и права деце“, у оквиру којег су већ обучени тренери пренели методологију примене права детета у систему алтернативне бриге на **223 професионалца, хранитеља и представника невладиних организација**. Јачање капацитета хранитеља са територије града Ниша једна је од редовних и традиционалних активности које програм „Јачање породице“ Ниш примењује. У складу с тим, током 2019. координатор програма „Јачања породице“ и колеге из Центра за породични смештај и усвојење, као тренери програма Алтернативне бриге и програма Дечијих права, одржали су две једнодневне сесије за хранитеље из Ниша и околине, као и за стручњаке из Центра за породични смештај и усвојење у Нишу и Фондације СОС Дечија села Србија. **На овим обукама учествовало је 27 хранитеља и 15 стручњака.**

Као координатор тематске групе „Заштита деце од насиља“ Мреже организација за децу Србије (МОДС), организовали смо презентацију инспиративне методологије и стратегије за превенцију насиља над децом, као и извештај о мапирању инспиративних активности спроведених од стране организација у Србији.

Пројекат „Снажни и здрави“, који је подржала међународна компанија „Johnson & Johnson“, развијен је као резултат успешне примене претходног пројекта „Здравље за све“. Нови пројекат, који би требало да траје до краја 2020, има за циљ побољшање менталног здравља и подстицање адекватног развоја деце, изградњу вештина стручњака који раде у оквиру заједница и смањење предрасуда. Пројекат је регионалног карактера и укључује спровођење активности у Бугарској, Босни и Херцеговини, Румунији, Хрватској и Србији. Кључне активности укључивале су обуку чији је циљ оснаживање и јачање деце у алтернативној бризи, решавање конфликтних ситуација, спречавање агресивног понашања и лечење трауматских искустава.

Одржали смо дводневну обуку под називом „Заштитничко понашање“ омогућавајући да **17 стручњака** (10 учесника из СОС Дечијих села и седам учесника из спољних институција и организација) развију вештине које промовишу резилентност и омогућавају им да се носе са различитим облицима озбиљних, небезбедних или насилних ситуација. Петодневну стручну обуку за други модул, под називом „Управљање сукобима“, фокусирану на стицање знања и вештина за превентивно деловање у ситуацијама агресивног понашања деце, одржала су, у јуну у Београду, три спољна тренера. **Обуку за тренере завршило је 16 учесника**, од којих је четворо било из Фондације СОС Дечија села Србија, двоје из Центра за заштиту одојчади, деце и омладине, један из Центра за породични смештај и усвојење, двоје из регионалне СОС канцеларије, док су четири учесника дошла из Босне и Херцеговине и три учесника из Румуније. До краја 2019. едукатори из Србије одржали су **три тренинга за 48 хранитеља** Центра за породични смештај и усвојење Београд, групу **СОС сарадника, као и за стручну групу** у оквиру Центра за заштиту одојчади, деце и омладине.

Програм „Mindfulness“ за СОС родитеље обухватио је радионице за смањење стреса и побољшање радне способности и свесне комуникације. Одржали смо четири сесије којима је присуствовало 15 СОС хранитеља, који су нагласили да је садржај програма био веома користан и да се може лако применити у свакодневном животу и раду. Поред ове активности организована је и тродневна антистрес активност за СОС родитеље.

4. Наше приче

Центар за јачање породице Београд (Обреновац и Земун) Победници у најтежим животним битакама

У фебруару, социјални радници из Центра за социјални рад су, током посете породици у кризи, приметили да је мајка у веома лошем здравственом стању и обезбедили јој медицинску помоћ, а децу, Мају и Марка, сместили у Дом. Пошто је мајчино здравље стављено под контролу, социјални радници су јој рекли да мора да промени понашање како би се деца вратила кући, и упутили су ову породицу на наш Центар за јачање породице. Наши теренски радници подржали су мајку током овог периода кроз индивидуалне сесије, дајући јој мотивацију да издржи у борби за децу. Били смо са њом када је посећивала свог психијатра и били смо веза између мајке и Центра за социјални рад. Мајка је посећивала децу сваког викенда, а наши теренски радници комуницирали су са социјалним радницима у Дому. Након што су родитељи испунили све обавезе и обезбедили основне услове за безбедан живот у свом домаћинству, деца су уједињена са биолошком породицом. Био је ово дирљив тренутак за породицу и теренске раднике. Ово је прича пуна емоција, борби и превазилажења препрека.

НЕМАЊА

је шестогодишњи дечак који се борио са леукемијом. Наши теренски радници Марина и Адријана пружили су подршку његовим родитељима током тог периода. Они су мотивисали родитеље да не одустану током борбе са злоћудном болешћу и повезали родитеље са другом организацијом која је организовала дечаково лечење у Италији. После успешне операције спровели смо акцију реновирања њихове старе, неодржаване куће за дечаков повратак. Теренски радници мотивисали су родитеље да потраже донације од различитих донатора. Сада је њихова кућа у процесу реновирања, а породица је у изнајмљеном стану. Током овог изазовног периода наши теренски радници пружили су психолошку помоћ родитељима, били су са њима током тешких тренутака, мотивисали их да не одустану и дали им снаге. Сада је породица поново заједно, а дечак је редован на нашим радионицама. Сви смо срећни и поносни због дечака који је победио леукемију.

БИЉАНА

је имала 17 година и живела је у хранитељској породици већ пет година. У међувремену, променила је породицу због честог злостављања од стране хранитеља. Када је ступила у програм „Јаки млади” донела је одлуку да постане независна чим заврши средњу школу и напуни 18 година. Она нема ближих сродника. Последице трауматских искустава и страхова били су видљиви, била је повучена, имала је проблема да се отвори и имала је слабу мрежу подршке од стране дечка и хранитељице. Усвојила је навике и норме изграђене под строгим контролом породице, волела је школу и желела је да настави школовање, али се помирила са чињеницом да то неће бити могуће. Саветници су препознали особу у развојној кризи, са мало самопоуздања и самопоштовања, без поверења у животну средину, која се никада није осећала истински вољеном и жељеном и која је изградила посебан начин скривања своје туге, лоших успомена, трауме и суштинског осећаја немоћи. Препознали су да се прилагођава средини потискујући своје потребе, како не би била повређена, да су је њена интелигенција и могућност да види ствари водили ка учењу и доводили до тога да с правом буде бесна, незадовољна, и да поседује особине и вештине које јој могу помоћи да постане самостална.

Како је њено самопоуздање расло разговори са њом су постали отворенији, а интервенције саветника учиниле су да Биљана научи како да се чува, да направи план како да заштити себе и оствари своје циљеве. Чак је написала свој петогодишњи план. Биљана је завршила курсеве енглеског језика и кувања, ишла је на додатну праксу, на којој је стекла знање из пекарства и прављења пике. Чим је матурирала, на нашу препоруку, почела је да ради у мањем хотелу. Данас је удата, студира и ради хонорарно доприносећи свом кућном буџету.

Са нама комуницира телефоном и понекад долази на наше радионице како би своју животну причу испричала млађима. Не виђа своје хранитеље, али им је опростила. Гледа у будућност. Поново се смеје.

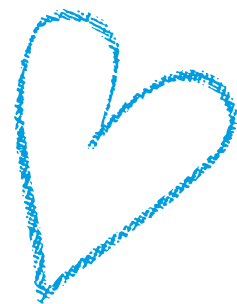
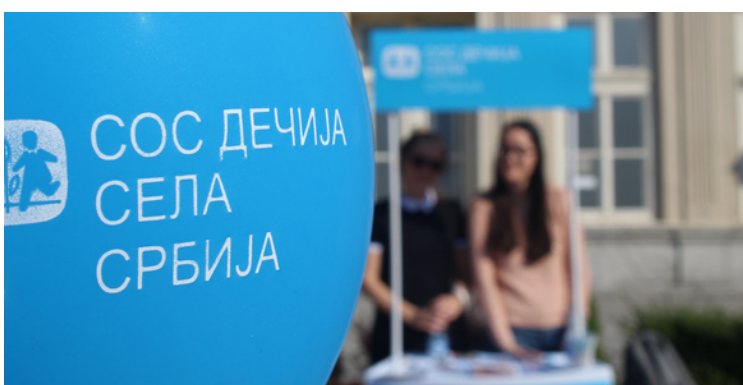
НУР

је један од дечака који је више од две године био укључен у рад нашег Кутка за децу. Потиче из Авганистана и био је смештен у избегличком кампу за родитељима, два брата и сестром. Стидљиви дечак који је на почетку боравка једва успевао да ступи у контакт са другим вршњацима, уз пуно рада и посвећености наших васпитача укључио се у све важније активности. У школи постиже веома добре резултате и стекао је пријатеље међу децом из локалне заједнице. Већину времена посветио је савладавању српског и енглеског језика, што се показало веома корисним током његовог боравка у школи, јер је могао да савлада наставни план и програм и помогне другој деци у превођењу. Као дете одрасло у породици са дететом са посебним потребама, Нур је знао колико је њима потребно пажње и подршке. Он је то показао у школи где је остварио изванредан однос са дечаком са инвалидитетом, према којем је развио заштитнички однос. Подршка коју је дечак добио од Нура била је толико значајна да дечак није желео да уђе у учионицу док се не увери да је Нур унутра.

Када је дошло време да са породицом напусти Србију његови другови из разреда и учитељи организовали су му опроштајну забаву, како би га похвалили. На питање шта ће му највише недостајати из Србије, Нур је одговорио: „Да се ја питам, желео бих да живим овде. Највише ће ми недостајати моји другари из школе и моја друга породица из Кутка за децу. Хвала вам пуно што сте помогли мени и мојим пријатељима”.

* Имена и лица на фотографијама су измењена у складу са Законом о заштити података личности

Фондација СОС Дечија села Србија

 Булевар краља Александра 251, 11000 Београд

 fondacija@sos-decijasela.rs

 +381 11 3989 776

 www.sos-decijasela.rs

Наш рад можете помоћи:

уплатом на жиро рачун бр: 160-373368-31, Банка Интеса
чланством у клубу Златно срце - за редовне, месечне донације од физичких лица
чланством у Клубу пријатеља - за компаније

